

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Zgled, ki smo ga potrebni

Kdor te dni bere sicer dovolj pusto pisano nemško časopisje, ali posluša običajno dolgočasno programe nemških radiopostaj, je moral ostrmeti nad vsem, s katero poročajo o neštevilnih prireditvah v zvezi z obnim zborom Zavoda za študij v inozemstvu, ki je trajal teden dni v Stuttgartu in je prav za prav le uvod k veliki manifestaciji, ki jo bo narodno-socialistična stranka pod svojim imenom priredila na koncu meseca pod naslovom V. kongresa Nemcev v inozemstvu. Najavljeni so kot govorniki vrhovni vodje današnje Nemčije, med njimi general Göring in propagandni minister Göbbels. Ves mesc avgust je tako rekoč posvečen vprašanju nemštva, ki živi izven nemške države, in ves močnejši državni aparat, ki razpolaga s tiskom, radiopostajami in drugimi učinkovitimi propagandnimi sredstvi — da ne govorimo o državni upravi sami — je s polno paro na delu, da slehernega živega Nemca prepriča o nujnosti, da se mora s telesom in dušo postaviti v službo reševanja nemštva, ki prebiva izven okrilja nemške državne matere, naj bo kjerkoli na svetu.

Kakor odvrtna se nam tudi sicer zdijo nekatera propagandna sredstva v hitlerjevski Nemčiji, ker človeka od vseh strani zgrabijo in ga naravnost zabarikadirajo v misel, ki jo vrhovno državno vodstvo trenutno hoče vcepiti svojim državljanom v možgane in v srca, se vendar ne moremo ubraniti gotovega spoštovanja do izredne nemške narodne zavesti, ki se z vsemi nujnimi praktičnimi posledicami izraža na tem svetovnem zasedanju nemštva, ki se ga udeležuje vse, kar nemško čuti, misli, govori in dela, v službi napredka velike nemške krivne in kulturne skupnosti. Sedaj, ko se bližajo tudi slovenski dnevi posvečeni našim izseljencem, raztresenim po vsem ljubem svetu, se bomo z velikim pridom pogledali v nauke, ki jih vsemu svetu daje Stuttgart. Če iz drugih razlogov ne, pa vsaj za to, da se bodo pred našimi očmi odprla ogromna, tako rekoč še neobdelana polja slovenskega narodnoobrambnega dela in da se nam bodo ogrela srca za naš seljski kongres, ki ima namen sprožiti iste tvorne samoopravnile sile, ki vzbujajo naše občudovanje pri nemškem narodu.

Institut za Nemce v inozemstvu, ki je prav kar končal svoje zasedanje, je ko možganska celica velike, skrbno izvedene organizacije. Tamkaj se rodijo načrti, od tamkaj prihajajo natančno premišljene pobude. Tam se zbirajo vsi najbolj neznatni podatki o nemškem življenju in tamkaj se iščejo tudi znanstveni, pravno — filozofski, gospodarski in verski temelji za narodnoobrambno delo najširšega obsega. Ti osrednji možgani, kjer delajo najboljši strokovnjaki, ki imajo na razpolago skoraj neomejen državni kredit, pa razpolagajo za praktično uveljavljanje svojih pobud s številnimi delovnimi močmi. Takšne delovne roke so ogromne organizacije, ki vsaka na svojem področju uredniške želje, pobude, sklepe in povelja osrednjega zavoda. Prvi in največji pomočnik je seveda država sama, ki je ves svoj upravni aparat in vso svojo prosvetno in varnostno organizacijo tako poučila, da mora služiti stuttgartskemu zavodu. Druga takšna roka je poseben odsek za nemštvo v inozemstvu, organiziran pri uradni narodno-socialistični stranki, ki ima nalogo, da spravi v četrterede vse nemške državljane, ki prebivajo v tujini. Tretja takšna roka je »Volksbund für das Deutschtum im Ausland« (VDA — Zveza za nemštvo v inozemstvu), ki ima že obširnejši delokrog, ker se mora brigati za narodni obstoj vseh Nemcev ne glede na njihovo državljanstvo, ter za propagandno delo med domačini v Nemčiji. Četrta pomočnik — protikršćanska usmerjenost nove Nemčije tukaj preneha — sta Katoliška državna zveza za katoliške Nemce v inozemstvu in društvo »Gustav Adolf«, ki velja za protestante. Obadva sta si nadela nalogo, da skrbita za duševno dobrobit Nemcev po inozemstvu. S temi pomočniki, ki vsi lahko brezpogojno računajo na državno oporo, je osrednji zavod v Stuttgartu v kratki dobi svojega obstoja beležil zavidljive uspehe. Uspel je, da je v notranjosti Nemčije dosegel skoraj slehernega državljanca, od šolskega otroka pa do starca, in mu vsadil v srce čut odgovornosti za usodo od državne skupnosti odrezanih bratov. Uspel je še več. Vsakemu Nemcu, ki potuje v inozemstvu, daje seboj zavest, da pod nobenim pogojem ne sme postati nezvest nemškemu narodu, ki so se ga naučili smatrati za najboljšega in najbolj naprednega na svetu. Danes govorijo v tem smislu vseučilišča mladim akademikom, po srednjih šolah in v osnovnih šolah so vpeljane posebne ure o Nemcih v inozemstvu in sleherni šolar je dolžan nabirati prispevke za narodnoobrambni boj onstran meja nemške države. Stuttgartski zavod bo v bodoče še razširil in poglobil svoje vzgojno delo med domačini in upa doseči, da bo skrb za nemštvo v tujini za slehernega nemškega državljanca postala prav tako v vesti obvezna, kot je dolžnost vojaške službe za obrambo domovine. Ako računamo z organizatorično nadarjenostjo Nemcev in z njihovo prirojenjo podvrženostjo za strumno disciplino, smo lahko prepričani, da bo ta stopnja v preustrojujuju nemške narodne zavesti kaj kmalu dosežena.

Veliko večji uspehi pa so seveda bili doseženi med Nemci v inozemstvu. Ogromne vsote denarja so na razpolago za sistematično delo. Skrb, kako priti do sotrudnikov, sploh ne obstoja, ker zakonito namig, pa so že na razpolago osebe, ki so v tujini za delo med Nemci potrebne, učitelji, duhovniki, bolničarji, gospodarstveniki, ki dobijo v roke natančno opisan delokrog in se vržejo na delo z naravnost fatalističnim samozatejevanjem. Tako so v zadnjih letih uspeli, da marsikje, kjer so bili Nemci na tem, da izumrejo, izgrebejo nemštvo iz ruševin in mu dajo novega življenja. Drugod so zaustavili razpadanje svojih sorojakov. Zopet drugod so zliili nemške naselbine v strumno organizirane celote, ki sedaj čakajo, da v imenu nemške matere izpolnijo še druge naloge. Nemško narodnoobrambno delo, kot ga

2.500 žena in otrok beži iz Šangajja med padanjem bomb

Amerika in Anglija sta jih na bojnih ladjah odpeljali iz šangajskega pekla

Šangaj, 18. avgusta. TG. »United Press«, ki ima svojega lastnega dopisnika v Šangaju, odkoder kot očividec pošilja strahotne podrobnosti o bombardiranju evropskega dela mesta, pri katerem je obležalo mrtvih nad 1200 ljudi po najbolj obljubljeni nankiški ulici, poroča o silno žalostnih okoliščinah, v katerih so ameriške in angleške žene ter otroci zapustili oblegano mesto, nad katerim so vsak dan letalski boji, tako da življenje ni več varno za nikogar.

Angleški žena in otrok je bilo 2060, ameriških pa 312. Angleški konzul sta pozvala državljane, naj jih odpravijo iz mesta. V ta namen sta pripuli v šangajsko pristanišče dve vojni ladji. Vkrčavanje je bilo nekaj strašnega. Žene in otroci, ki so morali jemati slovo od svojcev, ki so stali v mestu, niso bili potolaženi. Odigrali so se stranski prizori. V trenutku, ko so začeli begunci stopati na krove bojnih ladij, je priletela ravno nad luko vrsta kitajskih bombnikov, ki so v višini kakšnih 300 m krožila nad ladjami. Takoj nato so prihrumela japonska letala in začela se je srdita vojna v zraku. Strojnice so ropotale in male bombe so začele kapati v morje. Bojne ladje so začele obstreljevati kitajski in japonski letala s protiletalskimi topovi, kar je trušče povečalo. Vmes se je slišalo vpitje žena in otrok, ki so vsi mislili, da iz tega meteža ne bo nihče več prišel živ. Protiletalskim topovom se je končno le posrečilo, da so odpodili letalska krčila, ki so se zagnala nad predmestje Čapej, kjer so nadaljevala medsebojno borbo. Medtem so žene in otroke hitro spravili na krov in niti za slovo ni bilo pravega časa. Ko so bili vsi begunci na krovu, sta bojni ladji takoj odpuli po reki navzdol proti Vusungu. Ko je bojna ladja »Duncan« prišla do trdnjaviških naprav pri Vusungu, je bila tamkaj v teku zopet srdita topovska bitka. Japonske bojne ladje so s težkimi topovi obstreljevale obrežne kitajske baterije, ki so ravno tako srdito odgovarjale. Japonci so zasedli kos obrežja, kamor so granate kar deževale in povzročile več požarov. »Duncan« in druga bojna ladja sta zapluli nato ven na morje proti Honkongu, kamor hočejo zaenkrat spraviti žene in otroke na varno.

Japonci zopet napadajo

Šangaj, 18. avgusta. b. Japonci so davi pričeli z novo ofenzivo in so najprej obstreljevali s topovi kitajske postojanke. Kitajske baterije so onim vrni-

le. Japonska letala so bombardirala Čapej in Šangvang. Kitajska letala niso ukrenila ničesar proti japonskim bombnikom in tudi kitajske baterije v Kiangvangu jih niso obetreljevale. Iz glavnega stanja maršala Čangkajška poročajo, da se je bitka pri Nankav končala z veliko zmago Kitajcev. Pri tej priliki so Japonci imeli 5000 mrtvih, Kitajci pa samo 1500.

Po poročilih iz japonskega vira pripravljajo Japonci novo ofenzivo proti Nankav. Sedaj z vso naglico pošiljajo na to bojišče nove okrepitve. Japonci priznavajo, da so naleteli na nepričakovan, trd in odločen odpor Kitajcev, ki imajo tukaj že zbranih 100.000 vojakov. Japonske vojske sile pa znašajo samo 10.000 dobro oboroženih mož. Poleg tega so Kitajci zasedli strateško zelo ugodne postojanke. Samo močna ofenziva Japoncev bi lahko vrgla kitajske čete iz njihovih postojank.

Kitajci potiskajo Japonce nazaj

Šangaj, 18. avgusta. b. Dopisnik »United Press« poroča, da so se včerajšnje borbe okrog Šangajja končale zopet v korist kitajskih čet. Močni kitajski oddelki so napadli vse japonske položaje na celi fronti okrog Šangajja, vsled česar so se morali Japonci na več krajih umakniti. Največji kitajski uspeh je bil vsekakor zavzetje japonskega vojnega vežališča na cesti Tienpav, radi česar so japonske čete na vzhodu reke Jangoe odsekane od japonskih vojniš sil v Honkeju. Kitajci izjavljajo, da so bombe iz kitajskih letal zadele včeraj dve japonski ladji, na katerih je izbruhnil požar. Kitajci so torpedirali tudi japonsko križarko »Incumo«.

Šangaj, 18. avgusta. b. Od davi traja nova bitka za Šangaj. Kitajska in japonska vojna letala so neprestano bombardirala položaj nasprotnika. Najhujše borbe se vodijo v smeri proti Čapeju in Jangce, kjer je japonska kolonija obkoljena z vseh strani od močnih kitajskih čet. Japonci se nahajajo v zares tragičnem položaju, ker jim Kitajci ne bodo priznale. Japonci so dosedaj storili vse napore, da jih rešijo, toda vsa prizadevanja so bila zaman, ker Kitajci krepko držijo v svojih rokah obroč okrog Jangcepu. Začasa prodiranja so kitajske čete ujele tudi 6 japonskih manjših ladij ter jih potopile v višini japonskih položajev. Tako so japonskim ladjam zaprli dohod do tistega mesta, kjer bi baterije z njihovih ladij lahko streljale Kitajcem v hrbet. Z največjim zanimanjem prič-

kujejo, kakor bodo Japonci izvedli to težko operacijo in popolnoma odstranili nevarnost, ki jim še grozi z leve strani reke. Okrog parka Hoakeja je položaj nespremenjen. Kitajci so ostali tukaj kljub silovitemu bombardiranju Japoncev iz topov in letal. Trdijo, da so od včeraj naprej v teku velike vojne operacije na železniški progi Peking — Tien-tsin, kjer so pričeli Kitajci z močno ofenzivo. Kitajcem se je posrečilo potisniti na nekaterih mestih Japonce nazaj tako daleč, da sedaj ogrožajo njihov hrbet.

Kitajci napovedujejo ofenzivo na Peking

Kitajci dalje trdijo, da se počasi približujejo Peking. To vest pa je treba sprejeti z rezervno. Vse pa kaže, da se Kitajci zares pripravljajo, da zavzamejo Peking nazaj ter vržejo Kvantunsko armado proti Čaharju in Hopeju. To bo vsekakor težka vojna operacija, ker Japonci dobivajo nujne okrepitve z Mandžurije, ne glede na to, da se tudi sovjetska Rusija pripravlja za spopad. Izseljevanje tujcev iz mednarodnega naselja se mrzlično nadaljuje.

Japonci bombardirajo predmestje Putung

London, 18. avgusta. AA. DNB: Po vestih iz Šangajja so japonske vojske ladje zopet začele obdelovati s topovi Putung. Da bi lažje bombardirala sovražne postojanke, je japonska admiralska ladja »Djumo« za 3 km priplula bližja Putungu. Med vožnjo jo je ščitila križarka »Atamir«. V Putungu gori več delov mesta. Gori tudi del predmestja Čapej. Japonci so izkrenali nova ojačenja blizu japonskega konzulata. Med tem pa so japonska letala bombardirala kitajske postojanke.

Velika Kitajska naročila pri Škodi na Čsl

Kitajski finančni minister Kung je v Škodovih tovarnah naročil za 10 milijonov angleških funtov vojniš naročil, ki naj bi jih omenjene tovarne čim prej dobavile. Kung je tudi povedal, da je hotel zagotoviti večja naročila za svojo državo v Franciji in Londonu, toda mu niso mogli ustreči radi silnega lastnega oboroževanja. Pri Škodi naročen material naj bi bil čim prej izdelan. Kung je naročil mnogo vojnega materiala tudi pri nemški industriji, zlasti tankov in težkega topništva.

Vojna brez vojne napovedi

Kakšno vlogo igrajo „mednarodne koncesije“

Kitajska in Japonska sta sredi najhujših bojev ne da bi bila vojna napovedana. Bila bi največja zmota, ko bi dogodke na Daljnem vzhodu presojali z našimi evropskimi merili. Da moremo vsaj nekoliko razumeti naravo spora med Japonci in Kitajci, moramo imeti pred očmi osnovno razliko. ki loči evropsko in azijsko miselnost, kakor tudi poseben juridičen položaj, ki je značilen za kitajsko republiko.

Kitajska ima za sebe veliko prednost: to je njena tisočletna zgodovina, njeno neizmerno ozemlje in njeno ogromno prebivalstvo, ki ga cenijo na 450 milijonov duš. Toda v tem neizmernem ozemlju ni ničesar dokončnega. Nebeško cesarstvo se je zrušilo in njegove najljepše province so zasedli drugi. Toda iz tega navidezno popolnega poraza je naenkrat vstala nova Kitajska, močnejša

Nadaljevanje na 2. strani

Francov vdor z juga proti Santandru

Salamanca, 18. avgusta. AA. (DNB) Poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva na santanderem bojišču pravi med drugim:

Prodirajoč z višav zahodno od Rogerja so nacionalistične čete zavzele vse postojanke do El Frontala. Tako je prišla v nacionalistične roke dolina Cabuerniga. Razen tega smo zavzeli Callejones la Muelle, Bedal de Robledo in vse postojanke do Patuana. Drugi oddelki so zavzeli hrib Jaro-huente del Moro, San Marín Getuze in višino 1198. Čete, ki so čistile ozemlje, zavzeto zadnje dni, so zasedle tudi več vasi, med njimi Araho in Malatajo. Legionarski oddelki so pa zavzeli Medajo, Frio,

razodeva stuttgartski kongres, je pravilno upoštevalo, da barikado proti raznarodovanju ne tvorijo politične organizacije ali gospodarske ustanove ali prosvetna društva, marveč družina, šola in dušno pastirstvo. Na ta tri polja se je vrglo vse nemško delo med rojaki v tujini in če opazujemo razgibanost nemške narodne manjšine v naši jugoslovanski državi, bomo točno ugotovili, da je njihova uprav trmasta žilavost bila največja pri skrbni za zdrave nemške zavedne družine, nadalje na polju šolstva in končno pri urejevanju nemškega dušnega pastirstva. Ko vsa druga bojna sredstva odpovedo, bo nemška mati, nemška pesem in nemška molitev še vedno stala na straži, se je izrazil neki govornik v Stuttgartu, in je s tem izpovedal najglobljo tajno v uspešnem delovanju nemškega skrbstva za rojake onstran meja.

Puerto, Espino in višino 1119 ter postojanke okoli Deloma severno od Puerto del Esedo. Pri tem je prišlo v roke nacionalistov mnogo vojnega materiala.

Nacionalistično poročilo o položaju na santanderki fronti pravi dalje:

Naše čete so zavzele še Lamelo, Abedal de Robledo in postojanke pri Patuanti. Nekateri naši oddelki so zavzeli vrh Jaro, nato pa še Fuente del Moro, San Marín in koto 1198. Zasedli so tudi važne vasi Arajo in Malatajo. Legionarji so zavzeli Medajo, Frio, Puerto, Espino, Penó, Gordo in koto 1119, kakor tudi postojanke okoli Deloma in vso okolico severno od Puerto del Esedo. Naše čete so zaplenile ogromne količine vojnega materiala, in sicer nad 1400 pušk, mnogo streliv in en protiletalski top. Tudi brigada Navara je zaplenila mnogo vojnega materiala. Drugi naši oddelki so zaplenili tri sovjetske tanke in mnogo streliv in konj. V ozadje so odvedli 500 ujetih miličnikov. Med ujetimi je tudi poveljnik bataljona. Ostali oddelki so ujele nad 1000 vojakov in dva tovorna vlaka, polna živeža in oblek. Prvi vlak so že pripeljali v Reinoso.

Salamanca, 18. avgusta. b. »United Press« poroča, da so nacionalistične čete včeraj zasedle znamenito mesto San Miguel del Agajo. S tem manevrom so odsekale okrog 20 bataljonov miličnikov, od katerih se je en del že včeraj vdal. To je bil največji uspeh nacionalističnih čet v državljanski vojni.

Če s teh premišljevanj preidemo sedaj na domače slovensko polje, bomo morali priznati, da smo navzlic trudu posameznikov kot narod skoroda odpovedali. Izvzemši toplih čustvenih izlivov, ki prihajajo od sezone do sezone, nismo nič dosegli. kar bi mogli primerjati, samo od daleč primerjati z nemškim delom na tem polju. In pri nas ni samo ena desetina, ki živi izven državnih meja, pri nas je polovica, ki je od telesa odrezana. Pri tem pa se prav nič ne zavedamo, da kot polovično telo ne moremo obstojati, ako ne bomo znali ustvariti žive, trajne duhovne enotnosti, ki bo nam pred očmi vsak dan ko klic vesti, da rešujemo drobce našega naroda po mejah, kjer se krušijo. Izseljenjski dnevi, ki se začnejo pri Materi vseh Slovencev na Brezju, naj bodo obenem polaganje temeljev za vsenarodno zgradbo skrbstva za ohranitev slovenskega naroda.

(Nadaljevanje s 1. strani)

koč v preteklosti. Kitajska ima za seboj in pred seboj mnogo časa. Ima sama doma in okrog sebe mnogo prostora. Ko se zdi, da je že vse izgubljeno, ji še vedno mnogo ostane. Zato zavlačuje odločitve. Spridlo japonskega napada bi vsaka druga država napovedala vojno. Kitajska je ne napove. Njene vojske se bore, toda njeni politiki in diplomati se pogajajo. Očitno se čuti močnejšo za zeleno mizo kakor na bojišču.

Toda tudi Japonska, ki je v vojaškem pogledu mnogo boljše organizirana, mnogo boljše disciplinirana, tudi ona ne napove vojne, da se polasti pokrajin, ki jih tako srčno požel. Japonska ne velja za napadalno in hoče varovati svoje finance. Tudi če bo zmagala v vojni s Kitajsko, ne bo tako zlahka mogla požeti svojega uspeha. Izčrpana bo in velesile bodo storile vse, da jo oropajo sadov, ki bi si jih priborilo njihovo orožje. Zato Japonska ne napove vojne. Skuša, kakor pravi, le »vplivati« na Peking in na sosedne province, ki meje na Mandžurijo. Japonska se »sporazumeva« s posrednimi kitajskimi generali in se razburja, da Nanking njenih »pogodb« z različnimi korumpiranimi in podkupljenimi guvernerji ne priznati. Japonska si prizadeva, da dejansko zavlada nad severno Kitajsko. Ako pride pri tem do bojev, potem pravi, da je bila krivično napadena. Ko kitajski generali preprečujejo razvoj njenih vojaških operacij, jih Japonska proglasi za napadalce in za tiste, ki se prelomili svedčano podpisane pogodbe.

Marsikdo se bo pri tem vprašal, s kakšno pravico se sprejajajo japonske armade po Kitajski, kakor bi bile doma. Ko bi ostale na svojem otočju, bi prilike za vojne konflikte bile brez dvoma zelo redke. To je povsem jasno. Toda treba je poznati prav poseben položaj Kitajske, ki ni v nobenem skladu z njeno državno suverenostjo. Kitajska mora prenašati več »tujih koncesij«, katerih je več vrst. Predvsem so to mednarodne koncesije, od katerih so najbolj karakteristične one v Šangaju, o katerih se v zadnjih dneh mnogo govori. Pravica različnih držav je v tem, da ne Kitajci ne Japonci ne bi imeli pravice, da to mednarodno ozemlje bombardirajo. Valed tega je tudi toliko žrtv radi bomb, ki so jih v te koncesije vrgli od besedah Kitajcev Japonci in po japonskih izjavah Kitajci. Poleg teh mednarodnih koncesij so potem še druge, ki jih je kitajska država morala dovoliti posrednim državam.

Toda kar dela največje zmešnjavo je pa pravica, ki jo Kitajska daje raznim veleilam, med drugim tudi Japonci, da smejo vzdrževati vojaške posadke na Kitajskem. (To so tako imenovane »mednarodne koncesije«.) To je odkupnina, ki jo je Kitajska morala plačati državam za svojo boksersko vojno leta 1901. Tuje države namreč, hoteč zavarovati varnost svojih državljanov pred pokolji uličnih band, so izsilile od kitajske države, da je podpisala 16. januarja l. 1901 pogodbo, s katero dovoljuje vsaki od prizadetih veleil, da vzdržuje za varnost svojega poslatništva in svojih ljudi tudi vojaško posadko. V dodatnem protokolu dovoljuje kitajska vlada omenjenim veleilam tudi pravico, da njih vojaštvo zasede gotove točke, da ostane tako varna pot med glavnim mestom in morjem. Garnizije na teh točkah imajo pravico, da se vežbajo na kitajskem ozemlju. In da ne bi prišlo do kakšnih konfliktov s kitajskim vojaštvom, ne smejo Kitajci vzdrževati v Tiencinu več, kakor 3000 mož posadke in noben kitajski vojaški oddelek se ne sme približati na bližino 20 km od tujih čet zasedenemu ozemlju.

Japonska dolži sedaj Kitajsko, da se ne drži teh pogodb. Seveda je to za evropske pojme nekaj čisto posebnega, ker bi nobena država ne trpela na svojem ozemlju tujih čet, toda drugače je to na Kitajskem. Sedaj, ko marširajo kitajske in japonske armade sem in tja, je seveda pas onih 20 km kaj hitro prekoračen od enega ali drugega generala, ki si želi vojnih lavorik. Kadar bo nebeška republika dovolj močna, bo gotovo odgovorila tudi te čudne koncesije, ki so popolnoma v nasprotju s državno suverenostjo. Zaenkrat pa še obstojajo in nudijo Japoncem izgovor za vojsko, ki ni napovedana.

Velesile se bodo le razgibale Pred nastopom Amerike, Francije in Anglije

London, 18. avgusta. b. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da je na sinočni izredni seji britanske vlade bilo govora o bližnjem skupnem koraku Londona, Washingtona in Pariza pri vladah v Nankingu in Tokiu. On trdi, da gornje neta svoje čete iz Šangaja, ker bodo one jamčile zahtevala od kitajske in japonske vlade, da umakneta svoje čete iz Šangaja, kjer bodo one jamčile za interese Japoncev in Kitajcev v Šangaju. Vse tri interesirane vlade se v sedanjem usodnem sporu

Sestanek Hodža - Tatarescu v Bukovini

Praga, 18. avgusta. c. Danes je bilo objavljeno, da je rumunski ministrijski predsednik Tatarescu povabil češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Hodža na skupen izlet v pogorje v Bukovini. Dr. Hodža bo odpotoval v Bukovino v soboto in ostal čez teden pri svojem rumunskem tovarišu. Ta nenadni obisk v Rumuniji je silno pomemben, ker odhaja dr. Hodža v Rumunijo nekaj dni pred potovanjem češkoslovaškega zunanjega ministra Krofke na sestanek Male zveze v Sinajo. To potovanje daje slutiti, da češkoslovaška diplomacija še ni vsega pripravila za sestanek v Sinaji in da od tega sestanka v Bukovini pričakuje še zadnjih sprememb v načrtih, ki jih bo Češkoslovaška predlagala na sestanku v Sinaji.

Če je Češkoslovaška vse doslej čakala na ta končni pogovor med češkoslovaškimi in rumunskimi državniki, tedaj je jasno, da je češkoslovaška vlada čakala do zadnjega na popolno razjasnitev vseh mednarodnih dogodkov, ki so sledili sestanku ministrskih predsednikov Male zveze na Donavi in potovanju rumunskega kralja Karola v Varšavo in Pariz. Ravno to potovanje je bilo za Češkoslovaško silno važno, ker je znano, da se je v Varšavi sodelovanje med Poljsko in Rumunijo razširilo, dočim v Parizu zaradi protokolarnih ovir niso še mogli slediti ideji, ki ji bila sprožena v Varšavi, da naj še poljski in francoski poslatništvo v Bukarešti dvigneta v položaj veleposlatništva.

Toda tudi dr. Hodža ni miroval vse te tedne. Vsekar je važno, da se je češkoslovaški ministrijski predsednik te tedne tako dolgo mudil v Avstriji, kjer se je večkrat sestel z Litvinovim. O kakih njegovih sestankih z avstrijskimi državniki pa je bilo objavljeno več demantiranih. Med tem časom pa se v Karlovi varih in Joahimovu mudil tudi bivši

Primorski rojaki na Brezjah Prišlo jih je 600 s posebnim vlakom

Brezje, 18. avgusta.

Po svetovni vojni, ki je velik del zemlje in ljudi odtrgala od našega narodnega telesa, je imela danes slovenska zemlja v Jugoslaviji prvič priljubljenost z odprtimi rokami sprejeti in pozdraviti svoje najdražje goste-brate in sestre iz sončne Gorike, ki so poromali k zaščitnici vseh Slovencev Mariji Pomagaj na Brezje. Nad 600 se jih je vzdignilo ob zori, ko je jutranje sonce s prvimi žarki pozlatilo prekrasno gorisko zemljo, in nastopilo pot tja, kjer nadzemska Mati vseh Slovencev deli milost in tolažbo.

Velik in pomemben dan je bil danes za brezjansko božjo pot in za vse slovensko zemljo. Tako dragi so nam ti goriski bratje in sestre, ki so danes prišli med nas, tako zradošeni smo nad njihovi obiskom, da se nam zdi današnji dan velik slovenski narodni praznik, praznik veselja in bolesti obenem. Nepopisni so bili občutki naših bratov romarjev, ko je njihov vlak prevozil mejo in je vse njihovo bitje prevzel mogočen občutek, da so med brati. Pozdravljeni! so jim klicali venci naših planin! Pozdravljeni! so jim vzklikale cerkvice na gričkih. Pozdravljeni! so jim mežikale naše vasice. Pozdravljale so jih naša skrbno zoro naša polja in njive, pozdravljala jih je vasa prostrana slovenska zemlja. In slednjič jih je tople sprejela in pozdravila sama slovenska Mati božja: Pozdravljeni v mojem Sinu vi, ki ste moje tolažbe najbolj potrebni!

Pozdravljeni na slovenski zemlji, dragi bratje romarji iz sončne Gorike, jim kličemo tudi mi! Ves slovenski narod vas spremlja na božjo pot in Marijo Pomagaj na Brezjah prosí, da bi bile uslišane vse vaše prošnje.

Misel za romarje k Mariji Pomagaj na Brezje je že dolgo tlela v srcih vseh goriskih Slovencev. Ssednjo je vendarle letos prišlo tako daleč, da se je mogla živa želja naših goriskih rojakov uresničiti. Romanje je organizirala na pobudo slovenskih duhovnikov na Goriskem sama goriska nadškofija in ker se je za to romanje toplo zavzel tudi nadpastir goriske nadškofije msgr. Margotti in sam spremljal svoje vernike na tem romanju, se je moglo zgoditi, da so bili pozdravljeni v naši sredi rojaki iz Gorike. Navdušenje za to romanje med goriskimi Slovenci je bilo velikansko. Kakor blisk se je raznesla po goriski deželi vest, da je romanje dovoljeno. V gostih trumah so se pričeli prijavljati romarji. Prijavilo se jih je nad 1800, ker bi vsi iz srca radi šli na to romanje. Toda v zadnjih dneh so nastopile take okolnosti, da se jih je moglo romanja udeležiti le 600 romarjev. Tehnično organizacijo samega romanja je prevzela italijanska družba CIT, ki je za to priliko najela poseben vlak, ki je davi ob 7 odpeljal iz Gorice. Med potjo so se na vseh postajah vsipali v vlak novi in novi romarji, tako, da je na Podbrdo privozil vlak nabito poln. Romarje vodi goriski nadškof msgr. Margotti, ki mu stoji ob strani kanonik msgr. Butto. Od slovenskih duhovnikov, ki so se udeležili romanja, pa omenjamo: Resiš Janer, profesor na gluhonemci v Gorici, Jožef Jušič, župnik iz Pečine, Pahor Oskar, dekan iz Mirna, Kos, dekan iz Komna, Češnja Anton, župnik iz Mirnika, Stanko Stanič, župnik iz Podgorca, skladatelj Vinko Vodopivec, župnik iz Kronberga, župnik Pičulin od sv. Ignacija in drugi. Med drugim je prišlo tudi beneških Slovencev nekaj deset, s petimi župniki.

Okrog pol devetih je poseben vlak prevozil mejo in se okrog pol desetih ustavil na Bledu. Tu so romarji izstopili in se podali v procesijo

Krasne ilustrirane dopisnice sv. Cirila
in Metoda najcenejše dopisovanje za
vsakogar. Na vsaki pošti samo Din 1-.

na otok, kjer je nadškof Margotti pozdravil prorektor prelat dr. Slavič, ki na otoku preživlja svoje počitnice. Na otoku so romarji ostali kake pol ure, nato pa so se vrnili na vlak, ki jih je odpeljal proti Jesenicam. Na Jesenicah so jim pripravili lep sprejem. Na peronu se je zbralo precej jeseniškega občinstva, na čelu s pevskim zborom pevovodij, ki je v pozdrav rojakom zapel nekaj priljubljenih slovenskih pesmi. Nadškof Margotti in rojake je pozdravil jeseniški župnik Kastelic. Občinstvo na peronu je živahno vzklikalo rojakom, ki so se za prisrčne pozdrave ginjeni zahvaljevali. Po kratkem preadeh je vlak odpeljal proti Otočam, kamor je prišel nekaj minut pred štirimi. Na Otočah je bilo zbranih precej goriskih rojakov, ki žive v Ljubljani, in so se pripeljali v Otoče z opoldanskim vlakom, da pozdravijo svoje sorodnike, prijatelje in znance. Ko je vlak privozil na otoško postajo, so tamkaj zbrani goriski rojaki pripravili došlim gostom lep sprejem. Romarji so nato izstopili iz vlaka ter se uvrstili v dolgo procesijo, ki je krenila proti Brezjam. Na čelu procesije je šel nadškof msgr. Margotti s še nekaterimi italijanskimi duhovniki, ki so molili latinske molitve. Mnogi romarjev je šla nekaj časa molče za njimi, tako, da je bilo

v gozdni tišini slišati le polglasne latinske molitve na čelu spreveda stopajočih duhovnikov. Komaj pa je sprevedo dobro krenil proti gozdu, so se na vseh koncih procesije oglasili romarji, ki so začeli moliti rožni venec v slovenskem jeziku. Obnem pa so se zbrale skupine pevcev in pevk in pričele ganljivo prepevati stare slovenske Marijine pesmi. Petje je kmalu prevzelo vse romarje tako, da je ves gozd odmeval od pesmi. Na Brezjah je nadškof Margotti pozdravil gvardijan pater dr. Hadrijan, nakar so se romarji podali v cerkev, kjer so takoj pričeli prepevati Marijine pesmi. Bili so ganljivi prizori zlasti pred kapelico čudodelne Matere božje, kjer se je drenjalo molilcev, ki so pobožno in vneto molili. Nato je stopil pred romarje nadškof monsignor Margotti in jih pozdravil najprej v slovenskem jeziku, nato pa spreporil še nekaj italijanskih stavkov za italijanske udeležence romanja. Zvečer ob 6 so bile večernice z italijanskim govorom, ob 7 pa večernice s slovenskim govorom. Ob 8. uri so se romarji spet uvrstili za procesijo z gorečimi svečami, ki je šla okrog Marijinega svetišča. Nato je bilo pozno v noč spovedovanje.

Jutri jutraj ob 4. bo pontifikalna sv. maša, ki jo bo opravil nadškof msgr. Margotti. Med mašo bo skupno sv. obhajilo vseh romarjev. Ob 7. se romarji podajo nazaj na Otoče, odkoder jih ob 8. odpelje poseben vlak v Ljubljano, kamor prispejo ob 9. — Vabimo vse narodno čuteče Slovence in Slovonke, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema goriskih bratov na kolodvoru.

Automobilska nesreča generala Naumovića

Pri Užicah je vlak zadel v avto — Vsi potniki hudo ranjeni

Belgrad, 18. avgusta. m. Danes popoldne ob 18.02 se je zgodila na odprti ozkotirni progi Užice-Sarajevo med postajo Stari-Užice na km 220-20 huda avtomobilska nesreča, v kateri je dobil zelo težke poškodbe poveljnik celokupnega orožništva divizijski general Jovo Naumović. V kritičnem času je vozil po tej progi sarajevski brzovlak. V trenutku, ko je brzovlak vozil iz predora, je zavozil vanj vojaški avto št. 228/1, v katerem so bili poveljnik celokupnega orožništva general Jovo Naumović, njegova soproga, dva sinova in orožniški polkovnik B. Vojić, orožniški narednik in šofer. Šofer je skušal v trenutku, ko je pred seboj zagledal brzovlak, avto ustaviti. Toda bilo je prepozno, ker je že v naslednjem trenutku prišlo do strahovite nesreče. Sunk brzovlaka in avtomobila je bil tako silen, da se je avtomobil popolnoma zdrobil. Vsi potniki so obležali težko ranjeni. Najtežje poškodbe je doživela soproga generala Naumovića. Sam poveljnik ima zdrobljeno desno roko in nogo. Vest o težki nesreči se je z bliskovito naglico raznesla po vsej okolici ter so pribili na lice mesta zdravniški in reševalni avtom. Vse poškodovance so prepeljali v bolnišnico v Užice, kjer je bila takoj nad vsemi izvršena operacija.

O nesreči so bili takoj obveščeni predsednik vlade dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, vojni minister general Marič, prometni minister Spaho in poveljstvo žandarmerije. Notranji minister je takoj telefonično naročil okrajnemu načelniku v Užicah, naj nemudoma obišče generala Naumovića in ostale ranjene ter jim sporoči željo predsednika vlade, da čimprej ozdravijo. Okrajnemu načelniku je dalje naročil, da ga mora stalno obveščati o zdravstvenem stanju vseh ranjenec. Na mesto nesreče je odšla tudi uradna komisija, da prouči vzrok, zaradi katerega je prišlo do strahovitega trčenja ter ugotovi krivce. General Jovo Naumović je pred leti služboval tudi v Sloveniji kot poveljnik mesta v Celju.

Stanje generalove žene

Zdravelveno stanje težko ranjene soproge poveljnika celokupnega orožništva divizijskega generala Jovana Naumovića je po poročilih, ki so prišla nocoj v Belgrad, brezupno ter so zdravniški izgubili vsako upanje, da bi ji mogli rešiti življenje in pričakujejo vsako uro katastrofo.

Minister Kožulj o cestah v Sloveniji Posebna izjava za „Slovenca“

Maribor, 18. avg.

G. dr. Kožulj, ki se mudi na odmoru v Slatini Radenci, se je danes pripeljal z avtomobilom v spremstvu šefa svojega kabineta g. Markovića čez Avstrijo v Maribor. G. minister se je zelo zanimal za avstrijske ceste ter si jih je temeljito ogledal, zlasti asfaltno avtomobilsko cesto Gradec-St. Ilj. Potem si je v spremstvu ing. Nassimbenija ogledal dela na modernizaciji naše državne ceste državna meja-St. Ilj-Maribor. G. minister se je danes popoldne ustavil v Mariboru v kavarni Jadran, kjer ga je odkril vaš dopisnik. S posredovanjem g. ing. Nassimbenija in šefa kabineta je g. gradbeni minister sprejel našega dopisnika, in je bil tako ljubezljiv, da je dal posebno izjavo za Slovenca. G. minister je izjavil:

»Slovenije poznam že iz svojih dijaških let, ter cenim Slovence kot izredno delaven in napreden narod. Ze tri leta zaporedoma svoj dopust izkoristim v Sloveniji. Prvič sem bil v Dobrni, naslednje leto v Rogški Slatini, letos pa v Slatini Radenci. Poleg tega sem preživel svoj božični dopust v Rogški Slatini. Poznam tedaj dobro vse slovenske gospodarske in kulturne probleme. Vidim, da je za Slovenijo zlasti turizem največja pomena. Uvidel sem pa tudi, da je življensko vpra-

šanje slovenskega in tudi dalmatinskega turizma modernizacija ceste St. Ilj-Maribor-Ljubljana-morje. Zaradi tega bom z vsemi silami pospeševal, da se ta cesta čimprej modernizira. Danes sem si ogledal avstrijske avtomobilske ceste in dela na modernizaciji ceste St. Ilj-Maribor, moramo reči, da so avstrijske ceste dobre in lepe, da pa bo naša cesta še boljša in še lepša. Avstriji se svoje ceste asfaltirali brez temeljite površinske obdelave, mi pa takorekoč gradimo znova, tako da bo naša delo boljše in trajnejše. Moram vam reči, da sem zelo zadovoljen s delom, ki ga vrši mariborska tvrdka Nassimbeni. Moja prva skrb bo, da se bo nadaljevala modernizacija ceste od Maribora do Celja. To bo prihodnja etapa, naslednja pa bo potem zgraditev modernega asfaltnega cestišča od Celja do Ljubljane in naprej proti morju. Le na ta način bomo v tujem prometu lahko konkurenčni in bomo dobili k nam avtorizem, ki bo v gospodarskem oziru najučinkovitejši. G. minister je nadalje izjavil, da bo pospešil vprašanje regulacije Mure, ker se je osebo prepražilo, da je to velikega pomena za našo severno mejo in za obširna rodevitna področja murskega polja. G. minister je ostal s svojim spremstvom v Mariboru celo popoldne, proti večeru pa se je vrnil nazaj v Slatino Radenci.

Seja vlade

Belgrad, 18. 8. m. Danes popoldne od 17. do 20. ure je bila pod predsedstvom predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića seja ministrskega sveta, na kateri so se pretresala tekoča vprašanja.

Škol Carević nevarno bolan

Sarajevo, 18. 8. m. Dubrovniški škof prevzvišeni dr. Josip Carević, ki je pred kratkim prišel na zdravljenje v Pale pri Sarajevu, je ponoči nenadoma težko obolen ter so ga prenesli v sarajevski sanatorij.

Osebnosti

Belgrad, 18. 8. m. Z odlokom poštne ministarstva so postavljeni za dnevničarje zvančnike Ivan Jeraša na pošti Maribor, Ludvik Bonač na pošti Ljubljana, I. Tomazič na pošti Ljubljana, Ivo Slana na pošti Brežice; za dnevničarje služtelje na poštah pa Josip Tome na pošti Celje, Franc Dolencev v Dolnji Lendavi, Franc Kumzej v Pragerskem, Jurij Novina v Novem mestu.

Belgrad, 18. 8. m. Z odlokom generalnega ravnatelja državnih železnic je postavljen na postaji Jesenice dr. Rusja Alojzij za pristava VIII. skupine; dosednji dnevničar 1-3 v Poljčanah Jurij Perdiša-Mušić je prevečen za pomožnega prometnika X. skupine prvega periodičnega poviška; dosednji podtelegrafist zvančnik 1-III v Ljubljani, glavni kolodvor, Rihard Zorn je prevečen za pomožnega telegrafista X. skupine, prav tako Anton Kolbe s prvim periodičnim poviškom; za pomožnega strojevodja X. skupine drugega periodičnega

poviška je prevečen Karel Kremelj, podstrojevodja zvančnik 1-III iz kurilnice Maribor. Upokojen je Alojzij Brumen, vlakovodja.

Belgrad, 18. 8. m. Na predlog trgovskega ministra je odlikovan z redom jugoslovanke kro-ne III. stopnje Anton Krojč, ravnatelj tovarne za azot v Rušah.

Z Bleda

Na Bled je danes dopoldne dopotoval ban savske banovine dr. Viktor Ružič. Naselil se je v hotelu Petran. Podban se je namenil, da ostane dalj časa na Bledu.

Tu se mudi zagrebški župan dr. Teodor Perčić. Zagrebški župan se je naselil v hotelu Toplice in namerava dalj časa ostati pri nas.

V Zagreb je prispela sestra bančnika Pierponta Morgana. Odpotovala je na Plitvička jezera, od tam se bo vrnila v Zagreb in od tod odpotovala za en dan na Bled.

Gosti iz Poljske

Belgrad, 18. avgusta. AA. Minister za telesno vzgojo dr. Rogić je priredil snovi v gardnem domu slavnostni banket profesorjem in študentom poljske visoke šole za telesno vzgojo, ki so te dni v gosteh pri nas. V imenu Poljakov se je zahvalil za prisrčni sprejem in za pozornost pri poljskem obisku v Belgradu ravnatelj g. Gilević. Nato so igrali jugoslovansko in poljsko državno himno, poljski študentje in študentke so pa potem predvajali v svojih živopisnih narodnih nošah poljske narodne ples, a skupina Jugoslovancov je pokazala jugoslovanske narodne ples.

Z gasilskega kongresa v Zagrebu

Nekateri listi so netočno poročali o neprijetnem in mučnem incidentu, ki se je zgodil po odkritju spomenika očetu hrvatskega gasilstva Djuru Deželiću v nedeljo, 15. t. m. Po polaganju vencev na spomenik Deželića je nastopil govornik g. Dolansky iz varaždinske gasilske župe ter je po primernem uvodu prečital sledečo resolucijo:

Resolucija g. Dolanskega

1. Z današnjim dnevom prekinja hrvatsko gasilstvo z jugoslovansko gasilsko zvezo, ker smo mi zveza hrvatskih prostovoljnih gasilskih društev že 70 let.
2. Hrvatsko gasilstvo anema vse znake in okraske s svoje gasilske opreme, kateri niso v skladu z opremo, kakor je obstojala pred objavo gasilskega zakona, katerega so nam naprtili reakcionarni režimi bivših belgajskih nasilnikov.
3. Pozivamo vsa hrvatska gasilska društva in vse hrvatske gasilske župe, kakor tudi njihove predstavnike, da z današnjim dnevom prenehajo članost za hrvatsko gasilstvo in da niti en predstavnik hrvatskega gasilstva ne sodeluje več pri nadaljnjih sejah jugoslovanskega gasilstva.
4. Predstavniki hrvatskega gasilstva naj se v najkrajšem času sestanejo in sklepajo o bodočih pravih in organizaciji hrvatskega gasilstva.
5. Delo hrvatskega gasilstva sedaj in v bodoče mora biti v skladu s stanjem vsega hrvatskega naroda, katerega vodi edini legitimni vodja hrvatskega naroda, dr. Vladko Maček, katerega s tega mesta hrvatsko gasilstvo pozdravlja ter mu sporoča, da z njim stoji in pade.

Vtis resolucije

Po prečitjanju te resolucije je bilo slovenskim gasilcem takoj jasno, da boče hrvatski gasilci prekinili z zakonitim stanjem, ker so se s to resolucijo postavili na izvenzakonito stališče. Slovensko gasilstvo na te resolucije načelno ni moglo pristati, a še manj se s tem stališčem solidarizirati. Slovensko gasilstvo je svoje stališče do države in do svojega naroda dokumentiralo že s tem, da j ob odkritju naroda dokumentiralo že s tem, da je ob odkritju spomenika položilo vepce z državno in narodno troiznadenje, katerega nikakor ni pričakovalo, niti ne elutilo. Saj so zastopniki gasilske zajednice savske banovine na predvečerni seji Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije dne 14. t. m. sodelovali ter se popolnoma solidarizirali z načelnimi smernicami in izjavami tako slovenskih kakor tudi gasilcev iz ostalih delov države. V pogledu historičnega, kulturnega in socialno humanega dela med posameznimi narodi države so se popolnoma strinjali vsi zvezni člani uprave. Po pojasnitvi, da se je gasilsko gibanje tako pri Slovincih kakor tudi pri Hrvatih razvijalo po potrebah naroda, po njegovih tradicijah in kulturnih smereh. Prepustilo se je, da vsak narod Jugoslavije tudi nadalje svoje gasilstvo razvija, kakor je pač njemu najprimernejše. Poudarjalo se je enotno državljansko stališče, katero priznava vsakemu narodu svoje pravice s poudarkom popolne enakopravnosti. Jugoslovansko gasilstvo se je poudarjalo kot enota v pogledu organizacije in notranjega ustroja s stališča jugoslovanske državne skupnosti.

Po tej seji se je celotna uprava razšla v prepričanju, da med narodi naše države v pogledu gasilstva ne vlada nikako nesoglasje. Zaradi tega je tem bolj nepričakovano prišla izjava g. Dolanskega v obliki od njega prečitanih resolucij.

Stališče slovenskih gasilcev

Uprava Gasilske zajednice v Ljubljani kot predstavnice slovenskega gasilstva si je bila takoj na jasnim in je prišla do enotnega sklepa, da nadaljnjim nedeljskim slavnostim ni več mogoče prisostvovati. Zaradi tega je takoj svojemu številnemu članstvu odredila odhod in s tem odrekla udeležbo pri defileju na Jelazničevem trgu. Vse gasilske jedinice našega gasilstva so se brezpozorno pokoravale ter so v strnjnih vrstah strumno odkorakale pod vodstvom svoje uprave in svojega starešine dr. Kodre v smeri proti Zagrebškemu zboru. Tik pred Zagrebškim zborom je gasilstvo dravske banovine izvršilo mimohod s pozdravom svoji upravi ob igranju svoje godbe. V mimohodu je bilo 1100 moš z vsemi zastavami gasilskih čet obojno žup. Takoj po mimohodu se je vršilo zborovanje pred prostori Zagrebškega zbora, katerega so vsi prisostvovali. Ob veliki pozornosti našega gasilstva je spregovoril Snoj Franc, prvi podstarešina. Gasilske zveze, ter celotnemu članstvu pojasnil, kaj se je zgodilo, tako da ni mogli nastati noben dvom. S stališčem prečitanih resolucij se nikakor ne moremo strinjati, na nje ne moremo dati svojega pristanka. Naše stališče do države in do našega naroda je drugačno, kakor stališče v resolucijah g. Dolanskega. Mi smo državljani Jugoslavije, mi smo Slovenci, zaradi tega bo šlo slovensko gasilstvo ono pot, ki je v skladu tako z interesi države, kakor tudi s interesi slovenskega. Slovensko gasilstvo stoji na stališču, da mora njegova borba iti legalnim putem v skladu s obstoječimi zakoni. Kar je slabega v zakonu, homo odstranili, kar je dobrega, bomo obdržali. Poziva članstvo, da naše stališče pravilno razume, da naj ostane strumno v svoji disciplini in da naj se ne pusti od nikogar izzivati. Splošno navdušeno pritrjevanje je dalo jasen dokaz, da naša pota ostanejo v skladu z zakonom. Po zborovanju so se naši gasilci v nekaj minutah mirno razšli ter večinoma s popoldanskimi vlaki odpotovali iz Zagreba. Mnogo pa jih je ostalo, da prisostvujejo v ponedeljek kongresu jugoslovanskega gasilstva.

Seja uprave Gasilske zveze

V popoldanskih urah so se v hotelu Milinov zbrali k sestanku predstavniki gasilskih zajednic in žup kraljevine Jugoslavije, na katerem so se razgovarjali o nastalem položaju. Med njimi so bili tudi predstavniki nekaterih žup iz savske banovine, ki se niso strinjali z resolucijami gosp. Dolanskega. Dogovorili so se, da zahtevajo takojšnje sklicanje zvezne uprave. Ob 20 zvečer je bila seja zvezne uprave, kateri so prisostvovali tudi predstavniki hrvatskega gasilstva, združeni v Gasilski zajednici savske banovine, in sicer tovariši: Zagar, Svoboda, Jandrašić in arb. Fischer. Sejo je otvoril starešina Gasilske zveze Zagar Stanko ter jo vodil, dokler ni formalno podal ostavke tako on kakor tudi tovariši Jandrašić in Svoboda. G. Stanko Zagar je izjavil, da o prečitanih resolucijah ni bil pošten. Zvedel je zanje šele tik pred odkritjem spomenika. Prejšnji večer pa o njih niti ni slutil. Izjavil pa je tako on kakor ostala dva, da se naknadno z resolucijami solidarizirata. Dokončno pa bo o resolucijah razpravljala in sklepala skupščina Gasilske zajednice savske banovine. Priporočil pa je tako on kakor ostala dva, da bo resolucije za-

govarjal tudi pred skupščino iz razloga, češ da se mora hrvatsko gasilstvo podrediti celotnemu hrvatskemu pokretu. Arb. Fischer kot zastopnik Zveze mešt pa formalno ni dal ostavke, češ da to prepričljivo odločitev Zveze mešt. Dokler pa Zveza mešt ne zavzame svojega stališča, ne more več sodelovati v upravi Gasilske zveze.

Po teh izjavah so se vsi člani uprave medsebojno prično poslovali kot pravi tovariši z obžalovanjem, da je do tega prišlo.

Komunike Gasilske zveze

Zvezina uprava je nato nadaljevala sejo pod predsedstvom prvega podstarešine g. Snoja Franceta iz Gornje Radgone. Soglasno in z največjim razumevanjem je nato Zveza sklenila sledeči komunik:

»Povodom izjave, katero je dal dne 15. t. m. g. Marjan Dolansky ob priliki proslave 60 letnice Gasilske zajednice savske banovine v Zagrebu pri odkritju spomenika zaslužnemu gasilskemu delavcu pokojnemu Gjuru Deželiću, Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije obsoja resolucijo g. Dolanskega, katero je prebral brez vednosti in dovoljenja osrednjega odbora Gasilske zajednice savske banovine, kar se je ugotovilo na sejah zvezine uprave dne 14. in 15. avgusta na podlagi izrečene izjave predsedstva Gasilske zajednice savske banovine. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije obžaluje, da so se s to resolucijo naknadno solidarizirali starešina Gasilske zveze g. Zagar in člana uprave Branko Svoboda in Jandrašić Srečko, ki so ob tej priliki na izredni seji uprave dne 15. avgusta podali tudi svoje ostavke na položaje v zvezinem starešinstvu in upravi. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije bo nadaljevala tudi v bodoče svoje delo v korist celotnega gasilstva kraljevine Jugoslavije, prepričana, da bo čas dokazal, da gasilstvo kot splošno potrebna narodna človečanska ustanova ne sme biti v zvezi in tudi ne odvisna od nobenih politično strankarskih naziranj in akcij.

Uprava zveze je nadalje sklenila, da se kongres jugoslovanskega gasilstva v ponedeljek nada ljuje in izvrši.

Ob polnočestvilni udeležbi se je kongres vršil v bivši eaborski dvorani ob navzočnosti zastopnikov civilnih in vojaških oblasti, kakor tudi ob navzočnosti vseh inozemskih delegatov.

O poteku kongresa smo že poročali.

Vsako drugačno poročilo je bodisi tendenciozno ali pa sloni na napačnih informacijah.

Po teh dogodkih v Zagrebu gre slovensko gasilstvo svojo pot ojačeno še bolj kakor pa doslej. Po nekaterih zagrebških listih sodeč bi bilo skle-

pati, kakor da bi se bili češki gasilci strinjali z resolucijami g. Dolanskega. To pa ni res in so Čehi na kongresu to s protestom zanikali.

Slovenec starešina Vseslovanske gasilske zveze

Vseslovanska gasilska zveza je imela v Zagrebu dne 16. avgusta kratko zborovanje in sejo uprave, na kateri se je izvolilo novo starešinstvo. V zadnjih letih je njeno delo nekako počivalo. Novi odbor bo skušal izvesti revizijo pravil in jih preusmeriti za realno delo.

Nova uprava je sklenila, da se začasno prenese sedež v Jugoslavijo. Prihodnje leto naj bi se izvolilo stalno starešinstvo, ko bi uprava sprejela izpremembo pravil.

Dr. Anton Kodre

Novo starešinstvo tvorijo sedaj: starešina dr. Kodre Anton, starešina Gasilske zajednice v Ljubljani, drugi podstarešina Antonin Weiss, generalni tajnik Češke gasilske jednote v Pragi, za tajnika pa Ilija Pintar, glavni inšpektor Gasilske zveze v Belgradu. — Mesto prvega podstarešine je ostalo neizpolnjeno.

Kmečki tabor v Ormožu

Na Veliko Gospojnico vreme prvemu prileškemu kmečkemu taboru v Ormožu ni bilo naklonjeno. V času, ko bi morali ljudje z doma odhajati na tabor, so se vsipali močni zaporedni nalivi in strela je udarjala. Toda močnejša kot vremenske nepravilnosti je bila stanovska zavest naših kmečkih ljudi in kljub slabemu vremenu se je zbralo v spredu, ki se je začel z malo zamudo, par tisoč udeležencev. Med drugim je sodelovalo v spredu 35 konjenikov, čez 100 kolesarjev in 56 okrašenih težkih kmečkih voz, gosto zasedenih od kmečkih ljudi, ter 3 godbe. Sprevod je presenetil predvsem nasprotnike kmečkemu gibanju, kateri so sprito slabega vremena vsi veselje že računali, da ne bo nič.

Sv. mašo na mestnem trgu je daroval gospod p. Alfonz Klemenčič, župnik iz Središča, ki je imel tudi zelo lep cerkveni govor o odnosih kmečkemu stanu napram cerkvi in Bogu.

Po sv. maši je bilo na mestnem trgu kmečko stanovsko zborovanje, ki ga je vodil tajnik domače Okrajne kmečke zveze. Z velikim navdušenjem in ob sviranju državne himne so bile sprejete udnostne brzojavke Ni. Vel. kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu, dalje pozdravi gg. slovenskima ministroma dr. Korošcu in dr. Kreku, kmetijskemu ministru dr. Stankoviču, banu dr. Natlačenju in nač. kmet. odd. kr. banske uprave ing. Podgorniku. Govorili so na taboru: načelnik Kmečke zveze Janez Brodar, podnačelnik Kmečke zveze Alojz Janžekovič, član glavnega odbora in tukajšnji rojak dr. Jože Vorišič in domači svetnik Kmetijske zbornice Franc Prelog. Govorniki so zelo spretno in

umljivo tolmačili zbrani, čez 3000 glavi množici ideje in namen Kmečke zveze, potrebo organiziranja kmečkemu ljudstvu, ki kljub temu, da je v državi najštevilnejše, najvažnejše, najdržavotvornejše, opravlja najtežje delo in je podlaga vsem drugim stanovom, uživa vendarle najmanj pravic in dobrih skupnega državnega občestva. Zato si mora kmečki stan v okoliščini Kmečke zveze svoji moči in važnosti primerno pozicijo v državi in družbi izboljšati. Govorili so še voditelj mladinske Kmečke zveze Martin Skoliber mlajši ter predstavniki in predstavniki vseh krajevskih Kmečkih zvez ormoškega okraja, ki so vsi pozdravljali tabor ter skupno borbo za naše ideje. Predsednik Kmečke zveze od Sv. Bolenka, Peter Orešnik, je povedal, da so jih doma plašili nasprotniki, naj nikar ne hodijo v Ormož, ker »bodo tam pokale bombe«. Toda naši kmetje se niso plašili slabega vremena in treskavice pri odhodu na tabor in se tem manj bojijo groženj z bombami nekaterih izkoreninjenec, ki delajo eramoto našemu poštenemu slovenskemu kmetu in celemu narodu. Gromovito odobravanje je spremljalo to izjavo.

Kljub slabemu vremenu je tabor zelo lepo uspel in tokrat prvič v Ormožu postavljena ojačevalna naprava z zvonicami je prišla do izraza. Če bi bilo vreme ugodnejše, bi bila udeležba gotovo še enkrat večja. — Če bo šlo delo in organiziranje v Kmečki zvezi tako naprej, potem si že radi skupnega odločnega nastopa poštenih delavnih kmečkih ljudi lahko obetamo boljše bodočnost našega naroda in države.

Strahovalci petih župnij razkrinkani

Prebivalstvo Ptujkega polja si je oddahnilo, ko je zvedelo, da so orožniki pri Sv. Marjeti razkrinkali drzno zločinsko družbo, ki je že nad dve leti ogrožala javno varnost v župnijah Polensak, Sv. Lenart, Sv. Lovrenc, Sv. Tomaž in Sv. Marjeta. Aretiranih je dosedaj 8 oseb, ki so med drugim priznale nad 200 ropov in tatvin, nad 1000 tatvin kokoši, 21 tatvin avin, ki so jih zlikovci zaklali v

avinjakih lastnikov, poleg tega pa še ogromne količine obleke in drugih predmetov. Preiskava traja še dalje ter bodo sledile še nove aretacije. Prebivalstvo teh krajev spremlja z največjo nestrpnostjo nadalje izsleditve v tej veliki aferi, ki razburja sedaj vse ptujsko okolico. Pričakuje tudi eksemplarnih kazni za zlikovce, med katerimi je veliko delomrznežev, pa tudi več posestnikov.

Nova cerkev sv. Mihaela na Barju

Ljubljansko Barje — nekaj je bilo jezera s stavbami na koleh — je dobilo svoje prve človeške naselbine pred dobrimi 100 leti. Spoznali so, da tudi ta zaničevana zemlja, ki je bila dotlej dostopna le drzinim lovcom, more preživljati pridnega obdelovalca. Prvi naselbini na »Volariju« so se kmalu pridružile še druge v Črni vasi, na Illovi in drugod in število Barjanov je v kratkem času tako naraslo, da je bilo že leta 1895 potrebno postaviti jim šolo. Ze takrat se je utilo in tudi mnogo govorilo o tem, kako potrebna bi bila še cerkev v tem okolišču, ki je od svoje fars v Trnovem oddaljen po eno in dve uri. V naslednjih letih so se večkrat započele akcije za zidavo barjanske cerkve. Toda ostalo je vselej le pri poskusih, ker so se vselej ustrašili velike naloge domačini, kateri so morali za svoj vsakdanji kruh še ledo in orati in se poleg tega boriti zanj še z vsakoletnimi povodnjami. En del Barjanov je dobil cerkev, ko so se Salezijanci naselili na Rakovniku, večji del pa je še ostal daleč od vsega verskega in kulturnega življenja. Za otroke in odrasle, ki so zlasti v slabem vremenu radi z njimi prihajali, se je zanjda leta opravljala služba božja vsako nedeljo v učilnici barjanske šole. Marsikatera ura časa in marsikatera slaba pot je bila s tem prihranjena otrokom in materam in mnogi so se že kar lepo navadili na to udobnost. Pravo versko življenje pa se v takem zasilem prostoru ne more razviti. Zato je vse Barje tielo nedeljo, ko je bilo zbrano pri maši na šolskem dvorišču, da slavi stoletnico prve naselitve ter 40 letnico šole, z velikim navdušenjem in hvaležnostjo sprejelo

V nedeljo na Brezje!

Priprave za izseljenski kongres in proslavo 10 letnice Družbe sv. Rafaela, ki vrši med našimi izseljenci eminentno važno narodno obrambno in kulturno misijo, so v polnem teku. Kakor je razvidno iz dopisov posameznih izseljenskih društev, bo udeležba izredno velika. Iz Belgije in Holandije se bo pod vodstvom g. p. Hugolina Praha pripeljalo v domovino okrog 100 naših ljudi. Iz Francije se pripeljejo kar tri skupine in sicer pod vodstvom g. Zupančiča okoli 80 ljudi, pod vodstvom g. Šelca čez 60, pod vodstvom g. Grimsa pa okoli 320. Imeli bodo svoj vlak in se bodo proslave na Brezjah udeležili s svojimi društvenimi zastavami. Najmočnejša pa bo skupina naših izseljencev iz Nemčije, ki bo štela čez 550 ljudi. Da bodo na proslavi in kongresu zastopali tudi naši ameriški rojaki, je samo po sebi razumljivo. Skupno število naših izseljencev, ki obiščejo domovino, da si na rodnih tleh utrdijo svojo narodno in versko zavest, bo čez 800 ljudi. Tako bo ta proslava prepričevalna manifestacija naše krvi v tujini, ki noče umreti in ostane slejkoprej zvesta idealom slovenske skupnosti.

Prvotno so nameravali jutranjo proslavo na Brezjah povezati s popoldansko proslavo v Ljubljani, ker pa je bilo to združeno z nepremostljivimi ovirami, so to misel opustili in sklenili, da bo vsa proslava osredotočena na Brezjah. Večina naših izseljencev se namreč že zvečer odpelje nazaj v tujino, drugi pa bodo prisostvovali kongresu, ki bo v ponedeljek dopoldne ob 9 v uniojski dvorani v Ljubljani. Svoj prihod na Brezje so napovedali tudi voditelji slovenskega naroda g. dr. A. Korošec in oba slovenska škofa dr. Rožman in dr. Tomažič, od katerih bo eden daroval sv. mašo, drugi pa bo pridigal, kar bo vtisnilo celotni proslavi še slovesnejši pečat.

Slovo od Sengerjeve mame

Kakor smo že poročali, je v nedeljo mirno v Gospodu zaspala Sengerjeva mama v Britofu pri Kranju. Kako je bila na daleč okoli spoštovana in priljubljena, je pričal pogreb, ki se je vršil pretekli tork v Britofu, kjer je bivala in tudi ležala na mrtvaškem odru pri svojem vnuku, tovarnarju Jošku Zabretu. Poleg sorodnikov se je zbrala velika

množica znancev in prijateljev Sengerjeve mame. Pogreb je vodil kranjski dekan g. Matija Škrbec s štirinajstimi duhovniki. Poleg teh pa je še bilo več drugih duhovnikov v sprevodu, med katerimi smo opazili gg. kanonika Klinarja, univerzitetna profesorja dr. Aleša in dr. F. Ušeničnika in druge. Za kredo so najprej korakali sinovi in hčere: gg. šentviški dekan Valentin, predaški župan Ivan in blejski župnik Franc Zabret. Med udeleženci smo opazili tudi gospo Natlačeno, banovo soprogo, svetnika Narodne banke v Belgradu g. Avsenika, polkovnika v pokoju zdravnika dr. Justina, dr. Basaja, kranjskega župana Karla Česnja, dr. Megušarja in druge. Dolgi pogrebni sprevod je krenil izpred hiše žalosti v župno cerkev v Predolje, kjer je bila slovesna sv. maša, katero je daroval ob veliki asistenci kranjski dekan g. Škrbec. Kakor pred hišo žalosti, tako so tudi v cerkvi zapeli predaški cerkveni pevci lepe žalostinke. Ko so bile pogrebne molitve končane, je vzel od pokojne mame zadnje slovo v lepih in ganljivih besedah predaški župnik, zlatomašnik g. Zupanc. Ob teh besedah slovesa so marsikomu zaigrale solze v oči, saj je bilo to slovo od res prave slovenske in krščanske matere. Slednjič so ji zapeli v slovo cerkveni pevci »Nad zvezdami«. Da je bila pokojna mati zelo spoštovana, se vidi tudi iz tega, da sta na dan pogreba poslala žalno brzojavko iz Belgrada najstarejšemu sinu, predaškemu županu Ivanu Zabretu, notranji minister dr. Korošec in minister dr. Miha Krek. Mama Sengerjeva pa naj v bližini božjega hrama, za katerega opešavo je toliko skrbela, čaka vstajenja.

Začetek del za spomenik na Brezjah

Brezje, 18. avgusta.

Danes popoldne ob 3. so se zbrali tukaj razni zastopniki in krajevni činitelji, da začno s preureditvijo parka pred romarsko cerkvijo in pripravijo vse potrebno za spomenik slovenskim žrtvam svetovne vojne. Poleg zastopnikov Zveze bojnikov s predsednikom Mirkom Ratejem, je bil navzoč predsednik častnega odbora za preureditev Brezj ban dr. Marko Natlačen, predstojnik svetlišča gvardijan p. dr. Kokalj Hadrijan, namestnik župana domače občine g. Gabrijelčič Anton, župan iz Radovljice g. Resman, projektant arhitekt Valentinčič, zastopnika gorenjskih skupin arhitektov dr. Anton Megušar in Ham, stavbenik Grlic, ki je prevzel delo in mnogo domačinov in tujevc. Predsednik Zveze bojnikov Ratej je pozdravil g. bana in naglašal, da si šteje v posebno čast, da je na današnje intimo slovenost prišel predsednik častnega odbora sam g. ban. Nato ga je prosil, naj začne z otvoritvenim delom. G. ban je nato prvi zasadil lopato z željo, naj bi se delo čimprej izvršilo, saj je dober začetek jamstvo za uspeh. Lepo slovesnost je povzdignilo lepo vreme in iskrena zavest, da bo preureditev prostora pred cerkvijo na Brezjah v čast in ponos vsem Slovincem ter v okras naših slovenskih zemlji.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 19. avgusta: Ludvik Tol., škof; Janez Eud., spokornik.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Viktor Herksel, star šele 45 let. Pogreb bo v petek ob pol petih popoldne. — Na Celovski cesti št. 72 je mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Sket. Pokopali jo bodo v petek ob štirih popoldne.

† Na Bledu je v 62. letu starosti odšla v večnost gospa Eva Triller roj. Leš. Pogreb bo v četrtek ob desetih popoldne.

† V Črnomlju je umrl gospod Jakob Sinkovič, posestnik, gostilničar in mesar. Pokopali ga bodo danes.

Naj jim sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji. Umešeni so bili gg.: Anton Babič, provizor pri Sv. Lenartu nad Laškimi, kot župnik istotam, Anton Rataj, provizor pri Sv. Danielu nad Prevaljami, kot župnik iste župnije, in Vinko Munda, stolni vikar v Mariboru, kot župnik v Kamnici pri Mariboru. Postavljena sta bila gg.: Ivan Kolenc, kaplan v Gornji Lendavi, za provizorja istotam, in Peter Pribožič, I. korni vikar v Mariboru, za vikarja stolne in mestne župnije v Mariboru. Nastavljena sta bila kot kaplana kapuc. duh.: P. Avrelj Šerik v Podsredi in P. Viktorin Sivacec pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Nastavljeno so bili gg.: Mihael Jerič, sem. duhovnik, za II. kaplana na Prevaljah; Alojzij Kozar, sem. duhovnik, za III. kaplana v Trbovljah; Justin Oberžan, sem. duhovnik, za kaplana na Pištanju; Ivan Rajner, novomašnik, za kaplana v Rogatcu; Janez Sukič, novomašnik, za kaplana v Črenšovcih; Stefan Zver, sem. duhovnik, za II. kaplana v Slov. Konjicah; p. Tarčizij Toš, frančiškan, za kaplana pri Sveti Mariji v Mariboru; p. Konstantin Urnkar, frančiškan, za kaplana v Dobovi. Prestavljeno so bili gg.: Franc Korban, II. kaplan v Trbovljah, za III. kaplana v Celju; Martin Lupše, III. kaplan v Celju, za kaplana v Jarenini; Pančracij Poteko, kaplan v Jarenini, za III. kaplana pri Sv. Magdaleni v Mariboru; Ivan Skafar, kaplan v Guštanju z delokrogom v Prevaljah, t. na dopustu, za kaplana pri Sv. Juriju ob Taboru; Ivan Skraban, II. kaplan pri Sv. Juriju ob Ščavnici z delokrogom v Prevaljah, za kaplana v Murski Soboti; Jožef Schönborfer, III. kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, za II. kornega vikarja pri stolni cerkvi v Mariboru; Stanislav Trobina, kaplan v Črenšovcih, t. na dopustu, za kaplana v Cadrnu; Ivan Bombek, II. kaplan v Slov. Konjicah, za I. kaplana istotam; Alojzij Juranovič, II. korni vikar v Mariboru, za I. kornega vikarja; Franc Kač, III. kaplan v Trbovljah, za II. kaplana istotam, in Franc Lasbajer, provizor v Kamnici, za kaplana istotam.

Obiščite v Mariboru prvovredni restavrant VELIKE KAVARNE.

— Na ljubljanskem velesejmu se je zlasti zadnje dni življenje živo razgibalo. Vsestranske so pripravde, da bo letošnja jesenska razstava nudila mnogo več, kakor kdajkoli doslej. Še prav posebno živo je v onih paviljonih, kjer pripravljajo razstava slovenskega novinarstva. Saj ta bo jedro letošnje jesenske velesejske prireditve, ostale razstave pa ji bodo tvorile nenavadno lep okvir. Gotovo bo sleherni obiskovalec odnesel najlepše vtise. Mnogo gradiva je že prispelo iz domačih krajev kakor tudi iz inozemstva. Razstava slovenskega novinarstva bo nudila kolikor moči pregledno sliko poročevalstva in poročevalskih sredstev od prvih primitivnih početkov do današnjih dni, ko je novinarska služba izkoristila številne moderne tehnične pridobitve. Ne samo po posameznih objektih in dokumentih, marveč tudi po zelo nazornih grafikih in statističnih prikazih bosta predložena način in učinek domače in svetovne poročevalske službe. Še prav posebno bo seveda predstavljeno slovensko novinarstvo. Razstava bo preprosta, a slika naše tiskovne kulture, tembolj, ker so se novinarski organizaciji priključile tudi posamezne tiskarne, ki prirejajo svoje razstave, da pokažejo, na kako visoki stopnji je črna umetnost pri tako majhnem narodu, kakršen je slovenski. Razstava bo slovesno odprta 1. septembra. Odprta bo potem polnih 12 dni. Lahko povemo naprej, da bo tako obsežna in da bo vsebovala toliko podrobnosti in kulturnih dokumentov, da jih ne boste mogli kar bežno pregledati. Pomudili se boste ves dan na razstavi, zato pa boste tudi odnesli s seboj močne vtise o naši tiskovni kulturi in precej novega znanja o njeni zgodovini.

Vaše zdravje čuva

„LASTA“ SLADNA KAVA

— Inserate za knjigo o razstavi slovenskega novinarstva sprejema ljubljanska sekcija JNU še danes in jutri.

— Učiteljska šola pri uršulinkah v Ljubljani. Z dovoljenjem ministrstva prosvete bodo na učiteljski uršulinki v Ljubljani otvorili v šolskem letu 1937/38 I. letnik. Sprejetih bo 20 učenc, ki so dovršile nižjo gimnazijo in opravile nižji tečajni izpit. Učence, ki žele vstopiti v I. letnik, naj takoj pošljejo ravnateljstvu krstni list in spridevalo o nižnjem tečajnem izpitu. Za vpis naj se osebno zgledajo dne 1. septembra.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastojanju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz žolca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemlje preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro prenese tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Vsa društva, organizacije in institucije, ki smo jim poslali prošnje za razstavni material za mladinsko zaščitno razstavo, ki bo ob priliki vse-slovenskega pedološkega kongresa od 26. do 28. t. m. in ki se še niso odzvala, vljudo prosimo, da to storo takoj, ohranimo, da pošljejo razstavni material. Obenem prosimo tudi vsa ona društva, ki vabila za udeležbo na razstavo niso prejela, da pošljejo razstavni material (slike, fotografije, grafike, ocrte, načrte itd.) zadnji čas do 21. t. m. Za vse informacije se je obračati na naslov — Jugoslovanska Unija za zaščito dece, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2-II. — Tel. 32-18.

— Združenje učiteljskega za gluhonemne in slepe deco ter pomožnih šol v Belgradu bo imelo svojo letno skupščino dne 25. in 26. avgusta t. l. v belgradski gluhonemnici. Poleg običajnega dnevnega reda, ki obsega razna poročila uprave, bo izredne važnosti referat strokovnega učitelja g. Safariča iz Zagreba o spremembi zakona o narodnih šolah v zvezi s specialnim šolstvom. Sprememba zakona o narodnih šolah in delo združenja pa je za strokovno učiteljsko specialnih šol odločilnega pomena za njegovo nadaljnje delovanje in podlaga njegovega službovanja. Potrebno je zato, da se skupščina udeleži vse učiteljske specialnih šol in stavi odboru za dosego uspešnega dela za naš smoter čim več stvarnih predlogov. Velika udeležba učiteljskega sveta je potrebna. Udeleženci bodo imeli prenočišča v belgradski gluhonemnici.

— Strelce ljubljanskega strelskega okrožja pozivamo, da se v čim večjem številu udeležijo strelskih tekem, ki bodo v soboto, 30. in nedeljo, 21. avgusta 1937 celodnevno (od pol 9 zjutraj) na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti v Ljubljani. — Prireditve bo pod pokroviteljstvom gosp. generala Toniča, komandanta drav. divizije, in predsednika mestne občine g. dr. Adlešiča. V nedeljo, 22. avgusta 1937 ob pol 9 popoldne na strelišču pozdrav in svečan sprejem gospodarstvom pokrovljenih, raznih zastopnikov in gostov. K tej slavnosti, kakor tudi k razdelitvi nagrad dobrim strelcem, ki bo v nedeljo ob 20. v restavraciji glavni kolodvor — najvljudneje vabi vse članstvo in prijatelje strelskega športa uprava okrožja.

— Prepovedan tisk. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvoz lista »Kasseler Neueste Nachrichten«. Drž. tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo razpečevanje »Hrvatskega dnevnika« z dne 19. julija 1937 ter brošure »Stečaj Jugoslovanske štampe d. d. v Zagrebu«.

— Vse bivše učence šmihelskega zavoda in tudi druge gospe in gospodične vljudo vabljene k duhovnim vajam. Začetek 21. t. m. ob pol 6. zvečer, konec 25. t. m. ob 8. zjutraj. Vzdrževalnina 100 din. Na evidenca v šmihelu pri Novem mestu.

— Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani, Tabor 12, ne sprejema več prošenj za brezplačno hrano v Dijaški menzi, ker število dopisnih prošenj že presega število razpoložljivih prostorov.

— Kokoši tat na delu. Za praznik Velikega šmarna se je hotel nek drzen kokošji tat preskrbeti s kokošjo pečenko in najbrž je tudi doberšen plen odnesel na ljubljanski živilski trg, kjer je kokoši spravil v denar. Pred praznikom je bilo na dveh krajih poselitveno v kurkine isto noč. Tat je najprej poseetnik Lovrencu Jenku v Pržanu št. Vid nad Ljubljano, odnesel 11 kokoši, v sosednji vasi Podgori pa žel. uslužbencu Al. Bizjaku 12 kokoši. Plen 23 kokoši cenijo na 620 din. Tatu so baje že na sledi.

— Vpisovanje dijakov, dijakov v enoletno trgovsko šolo znani »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15 je že pričelo. — Enoletni trgovski tečaj na tem zavodu je odobren od ministrstva in nudi izobrazbo za vsakovrstno pisarniško službo v gospodarskih podjetjih, pri odvetnikih, notarjih, trgovcih itd. Izpričevala služijo tudi kot izkaz dovršene vajeniške dobe in polidružega leta pomožniške prakse, kar je važno za one, ki se žele posvetiti trgovini. Počutjeje samo kvalificirane učne moči, profesorji trgovske akademije. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo dnevnio v pisarni na Domobranski cesti osebno in tudi pismeno ter razpošilja brezplačno nova šolska naznanila in izvestja. Pisite ponelj Lasten deklisli internat.

— Putnik Belgrad organizira od 4. do 12. sept. izlet s posebnim vlakom po Bolgariji. Informacije pri biletnaricah »Putnika«.

— Udeležite se prijetnih in cenjenih avtobusnih izletov, katere priredi Izletna pisarna M. Okorn, in sicer: enodnevnii izlet v Trst dne 29. avgusta vključno vizum 130 din; dvodnevni izlet v Trst od 5. do 6. septembra in od 15. do 16. septembra vključno vizum 140 din; dvodnevni izlet v Gorico in Trst od 7. do 8. septembra in od 18. do 19. septembra vključno vizum 160 din; enodnevnii izlet na Koroško dne 12. septembra vključno vizum 125 din. — Prijave sprejema do najkasnejše tri dni pred izletom izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon 26-45, I. nadstropje, vhod iz Prešernove ulice.

— Izlet v Postojnsko jamo in na povratku k odkritju spomenika kralja Aleksandra I. na Rakovec dne 5. septembra t. l. Posebni vlak: odhod iz Ljubljane ob 7.10, povratek v Ljubljano ob 22. Voznina, vstopnina in skupni potni list 66 din. Prijave sprejema dnevno od 10 do 12 in od 16 do 18 Zadruga železniških uradnikov »Dome« v Ljubljani, Hotel Metropol, novo poslopje, I. nadstropje.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem 66. kosu z dne 18. avgusta 1937 uredbio o poslovanju drž. pravobranilstva in poslovnii red banovinske hmeljske komisije dravske banovine in njenih organov.

— Dijaški kongregacijski koledarek, ki ga je lani dijaštvo izredno simpatično sprejelo in v rekordnem času (v polidrugem mesecu) pokupilo do zadnjega izvoda, je za prihodnje šolsko leto (1937/38) že izšel. Ohranil je vse dosegane vrline, vsebinsko je obogatel, oprema pa je naravnost elegantna. Pri vsem tem je cena izredno nizka — 8 din izvod, s svinčnikom 50 par več. Naroča se pri upravi Naše zvezde, Ljubljana, Strelška ul. 12/II. (Ljudski dom), dobi se pa tudi po knjižarnah.

— Pogrešanci in od doma pobegli. V Ljubljani 29. junija 1929 rojeni Bojan Milnar je 11. t. m. neznanu kam odšel od svojega mojstra Frana Bogataja, instalaterja v Rupi pri Kranju. — V Celju rojena, 7-letna Marija Lipičnik je že 6. t. m. pobegnila iz sirotišnice šolskih sester v Slov. Bistrici. — Lastnik panoptika na velesejmu v Ljubljani, Feliks Riediger je policiji prijavil, da že od 14. t. m. pogreša svojo ženo Terezijo, ki je živčno bolna in se boji, da se ji ni kaj hudega pripetilo. Stara je 51 let in oblečena v modro obleko. — Z doma svoje-ga očeta, čevlarskega mojstra Grileca v Novem mestu je 12. t. m. odšel 8-letni, božjastni Vinko. Ta dan so ga mnogi videli hoditi okoli Krke in ni izključeno, da je deček padel v reko, ko so ga mo-goče prijeli božjastni krči.

— Neznau utopljenec. Pri vasi Drami, občina Št. Jernej na Dolenjskem, so 14. t. m. iz Krke potegnili možko truplo neznanega utopljenca. Star je 40 do 50 let, dobro ohranjen. Oblečen je bil v čedno črno obleko. Gotovo je neznanec skočil kje v gorenjem toku Krke v vodo, kar sklepajo po kamenju, ki si ga je neznanec človek nabasal v hlačne žepe. Bilo je v žepih do 4 kg kamenja. Pokopali so ga na pokopališču škocijanske župnije.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenice«.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, srca, proti kamnom, sklerozii, sečni kislini in el. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Od 24. avgusta
20 dnevno zdravljenje
1.400 dinarjev
VSE vračunano: stanovanje
(vsaka prsta soba na izbiri) hrana (o vsaki restavraciji à la carte) 2 zdravniška pregleda, od zdravnika predpisane zdravilne oglikove in mineralne kopelji, velika analiza seči, vse takse, postrežba in pitje zdravilne vode. Moderni komfor. Kabarna. Ton-ino. 500 sob (150 s tekočo vodo). Prospekte in navodila pošilja: uprava Radenskega zdravilnega kopališča Slatina Radenci (pri Mariboru)

— Lov za drznim vlomilcem. V gostilno Antona Štruklja po domače pri žibertu na Trati pri št. Vidu nad Ljubljano, se je v terek okoli 13. priplazil neznan, močan in visok človek, v starosti nad 30 let. Domači so vsi odšli po kosilu grabiti otavo. Doma je ostala gospodinja sama. Bila je v I. nadstropju, ko se je v sobi prikazal neznanec in ji grozil z revolverjem. Gospodinja je trepetala od strahu. Neznanec pa je brekal okrog in grabil po raznih predmetih. Spodaj v veži pa se je okoli 13. začul močan možki glas: »Ljudje, kje ate?« Gospodinja je zavpila na pomoč. Neznanec pa je jo popihljal po stopnicah in mimo loveške čuvaja Josipa Sušnika ven na prosto. Sušnik se je spustil na kolesu za njim. Držal ga je že za rame, ko je neznanec potegnil revolver in ustrelil v Sušnika. Ranil ga je v desno ramo. Poškodba je lažjega značaja. Tat je ušel ostalim zasledovalcem.

— Številka tri je srečna številka! Tudi v Všem življenju je najbolj važno troje: zdravje, lepota in sreča. Skrbite torej v prvi vrsti za zdravje svojih zob! Negujte jih redno z zobno kremo Sargov KALODONT, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulfurocin oleat dra Brünlich. S tem odpravite polagoma vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug. Za izpiranje in razkuževanje ustna voda Kalodont.

Ljubljana

Z letalom v Celovec!

Tri ure potrebujete, da se pripeljete z vlakom iz Ljubljane v Celovec, vrhu tega ste izpostavljeni še neprijetnosti event. zamud, ki se dandanes folikrat pojavljajo na naših železnicah, kar Vas upravičeno spravlja v slabo voljo. Če pa potujete z letalom, ste v dobrih 20 minutah že v Celovcu, pa ste deležni še edinstvenega užitka, ki Vam ga nudi to potovanje s prelepim razgledom na našo Gorenjsko in Karavanke. Moderno trimotorno Junkersovo letalo družbe Oelak vozi vsak terek, četrtek in soboto. Ob 15 se dvigne v Ljubljani in prispe v Celovec že ob 15.20. Voznja na tej progii velja le 200 din. Družba petih oseb uživa 20%, od šest do deset oseb pa 30% popusta od vozne cene. Če se Vas zbere družba 6 ljudi, se lahko peljete v Celovec že za 140 din. Ne zamudite ugodne prilike. Vse informacije dobite pri Aeroputu, telefon 36-31.

Preimenovanje ljudskih šol v Ljubljani

Mestno poglavarstvo razglašja, da je kr. banska uprava dravske banovine z aktom IV, No. 12430/L, z dne 26. julija 1937 ugodila prošnji krajevne šolskega odbora ljubljanskega in v smislu nove uredbe z dne 31. marca 1937 o ureditvi ministrstva prosvete tako je preimenovala ljudske šole v Ljubljani:

- I. drž. deška ljudska šola Andreja Praprotnika (prej Ledinia).
- II. deška ljudska šola Zige Zoisa (prej Graben).
- III. drž. deška šola Frana Erjavca (prej Vrtača).
- IV. drž. deška ljudska šola Fran Levea (prej Prule).
- V. drž. deška in III. drž. deklislika šola kraljeviča Andreja (prej Šiška).
- I. drž. deklislika ljudska šola kraljice Marije (prej Sv. Jakob).
- II. drž. deklislika šola kneginje Zorke Ljubice (prej Licej).
- I. drž. mešana ljudska šola (Vič).
- II. drž. mešana ljudska šola Valentina Vodnika (Zg. Šiška).
- III. drž. mešana ljudska šola (Moste).
- IV. drž. mešana ljudska šola (Sv. Peter).
- V. drž. mešana ljudska šola (Barje).
- VI. drž. mešana ljudska šola kralja Aleksandra I. Zedinitelja (Bežigrad).

! Palača »Evrope« prodana. V soboto, 14. t. m. je bila podpisana kupna pogodba, s katero je do-sejdanja lastnica »k. k. priv. wechselseitige Brand-schaden-Versicherung-Anstalt in Graz« prodala po-estvo vl. št. 97 k. o. Kapucineko predmestje, ob-atoječe iz hiše št. 13 na Tyrševi cesti in vogal Gosposvetske ceste z dvoriščem, veletrgovcu Ivanu Gregorcu v Ljubljani za 6.750.000 din. V kupni pogodbi je bila kupnina določena v avstrijskih šilingih, ker je bila nemška pogodba podpisana v Gradcu in nato prevedena v slovensčino. Omenjeni za-vod, ki je zadnji čas nosil naslov tudi »Zvezdarna zavarovalnica proti požarni škodi« je to hišo kupil od Luke Tavčarja 22. aprila 1887. Na tem mestu je včasih stala stara stavba, ki je spadala po stari zemljiskih knjigi k »Novemu svetu« odnosno Jam-nikovemu dvoru (Jamnišograd). Pred sto leti je hiša slovela daleč naokrog. Sedanje poslopje je bilo zgrajeno okoli leta 1871-72.

! Enoletni tropeški tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Ljubljana, Kongresni trg 2. Vpisovanje in pojasnila dnevno od 9—12 in od 4—6 pri vodstvu zavoda.

! Kdo zna v Ljubljani bolgarsko, romunsko, ukrajinsko (rusinsko) ali litavsko? Kdor zna ka-teragoliti teh jezikov, ga vljudo prosimo, da spo-roči to čim najprej telefonično upravi Slovencec.

! Sodne počitnice končane. Na sodišču je že opažati, da so sodne počitnice, ko je vladala po-voed tišina, končane in da so se pričele razne razprave in obravnave s polno paro. V sobi št. 50 okrajnega sodišča so se danes vrstile v prav na-glem tempu razprave zaradi raznih civilnih tožb. Bili so tako zvani I. naroki. Sodnik je rešil 77 takih narokov, nato pa je bilo še 7 drugih, daljših raz-prav. V sobi je vladala velika gneča strank, tož-iteljev, tožencev in odvetnikov.

! Nesreče in nezgode. V Mariboru 4. septem-bra 1939 rojeni, a na Dunaj pristojni inkasat Can-karjeve družbe Maks Ehrenberger, se je večeraj zju-traj ob 9. na kolesu peljal po Poljanski cesti. Ne-sreča je hotela, da je padel in dobil lažje zunanje poškodbe, hujše pa notranje. Sprejet je bil v bol-nišnico. — Kleparski vajenec Platnovšek Karol, rojen 11. avgusta 1919 v Hrastniku, občina Dol, je večeraj dopoldne barval žlebove pri Marijinem do-mu v Slomškovi ulici. Ni bil privezan. Izgubil je ravnotežje ter je padel na tlak. Zlomil ali vsaj na-lomil se je hrbtenico, ker je med vožnjo v bolniš-nico tožil o hudih bolečinah v hrbtu.

! Kdo se zanima za Konnersreuth? Znani nem-ški katoliški pisatelj Walter Eberhard, ki je imel

v Ljubljani v frančiškanski dvorani že dvoje pre-davanj o Konnersreuth, so na svojem potovanju v Rim spet mudi par dni v našem mestu. One da-me in gosposde, ki so se udeležili njegovega pro-davanja 24. julija in mu izročili pismena vpraša-nja o Konnersreuth, so vljudo vabljene, da pri-dejo v petek, 20. avgusta natančno od sedmih zve-čer v malo dvorano uršulinskega samostana, kjer bo dal odgovore in pojasnila na stavljena vprašanja. Steer pa je dostop vsakemu prost.

! Male in velike tatvine. Od sobote do torka je bilo na raznih krajih v mestu, največ izpred raz-nih gostiln odpeljanih kar 6 koles v skupni vred-nosti 5000 din. Počitnice izrabljajo stanovanjske podgane in srake za etvoje vlomilske podvige. Stran-ki Alojziji Bezlažev, stanujoči na Resaljevi cesti 12, je bilo v času od 4. do 15. avgusta odneseno iz sta-novanja 2.500 din gotovine. V zadnjih 4 dneh je bilo policiji prijavljenih 10 večjih in manjših tatvin najrazličnejših predmetov.

! Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Maribor

m Mariborski gostilničarji so proslavili v terek popoldne v beli dvorani Uniona 55 letnico obstoja svoje organizacije. Zbralo se je veliko število za-vrednega članstva. Slavnostni govor je imel pre-dsednik združenja Aleksandar Klešič, ki je v svojih, z njemu lastnim humorjem podanih izjavah, pri-kazal zgodovino združenja od ustanovitve do danes. Govorili so še predsednik Zveze gostil. združenj Ciril Majcen iz Ljubljane, zastopnik gostilničarske-ga odseka zbornice TOI Serec in Gjuo Valjak. V znak priznanja je prejelo 59 članov združenja, ki so nad 10 let včlanjeni v organizaciji, lepe diplome. Med odlikovanci so tudi pravi veterani. Najstarejši med njimi so: pivovarnar Tschelligi, ki je že 45 let član, Zokaly Franc 44 let, Julij Crippa 43 let, Ma-rija Woch 43 let in Alojzij Käfer 41 let.

m Novo sezono bo začelo mariborsko gledališ-šče 2. oktobra. Člani gledališkega ansambla so se že vrnili z dopustov ter so imeli že svoj prvi se-stanek. Vodstvo gledališča sestavlja sedaj repertoar za prihodnjo sezono, ki bo imela svoj poudarek zlasti na glasbenem polju. Uprižrilo se bo več opernih del v lastni izvedbi.

m Na dvoboju SSK Maratona in SK Rapida v nedeljo ob pol 9 na Rapidovem igrišču se tekmuje v sledečih panogah: teki 110 m čez zapreke, 200 m, 400 m, 1000 m, 3000 m in štafeta 4x400 m, skoki v višino, ob palici ter troskok, meti krogle in diska. Ker postavlja oba kluba na start svoje najboljše moči, bo borba gotovo nad vse zanimiva.

m Strela zažiga. V Velki je udarila ob priliki nevihte strela v hišo posestnika Franca Dokl. Nvela se je streha ter zgorela do zidu. Škoda znaša 12.000 dinarjev.

m Za gostilničarsko šolo. Združenje gostilni-čarjev v Mariboru se reeno bavi z načrtom osnovati v Mariboru srednjo gostilničarsko in hotelirsko šolo. V ta namen je zaprosilo mestno občino, da mu odstopi primerno zemljišče.

m Mestno kopališče bo radi snaženja parnega kotla od 23. avgusta do 1. septembra zaprto.

m Zastopstvo belgrajskega velesejsma za bivšo mariborsko oblast je poverjeno ravnatelju Tujsko-prometne zveze »Putnik« v Mariboru g. Loomu.

m Drava izroča žrtev. Pred nekaj dnevi je u-tonil nad Mariborskim otokom mlaj, 19 leten splavar Franc Zafran iz Selnice, kateremu je na splavu zdrsnilo, pa je padel v vodo. Včeraj je Drava na-plavila njegovo truplo pri Dupleku.

m Kovčeg s 576 vžigalniki zaplenjen. Pri pre-gledu osebnega vlaka, ki je vozil iz Maribora, je našel specialni organ finančnega ministrstva, ki je nastavljen v Mariboru zaradi pobijanja tihotapcev, g. Gavrilovič, kovčeg brez gospodarja. V tem kovčegu je »potovalo« iz Maribora v neznan smer 576 vžigalnikov, za katere se bo nepoznan lastnik, ki ee je najbrž vozil v sosednjem kupeju ter je kovčeg iz strahu pred kaznijo zatajil, seveda obrisal. Iz-sleditelj kovčega dobi lepo nagrado, saj izplača uprava monopolov za vsak izsleden vžigalnik pre-mijo 10 dinarjev.

m Kdo je požgal v Studencih? V Studencih pri Mariboru je bilo zadnje čase več požarov, ki so vsi izvirali iz namernega požiga. Orožniki v Stu-dencih so marljivo iskali sled za požigalcem. Sum je padel na nekega možkega iz Studencov, katerega so sedaj prijeli. Proti njemu govori več okolnosti. Osumljenec vsako krivdo odločno taji. Da pa ne bi vplival na nadaljnjo preiskavo, so ga orožniki are-tirali ter ga izročili v sodne zapore.

m Žetev smrti. V Vošnjakovi ulici 18 je umrla v starosti 71 let zasebnica ga. Sofija Rudnička. — V splošni bolnišnici je pobrala smrt vdovo po žel-go. Terezijo Zupančič, staro 71 let. Naj počivata v miru!

Celje

c Smrt ne izbira. V celjski javni bolnišnici je umrla v starosti komaj 17 let Zakrajšek Marija, posestnica hči iz Sele pri Podčetrtku.

c Nesreče. V soboto, 14. avgusta se je mudila pri živini v hlevu Mahar Pavla, 11 letna hči želez-niškega zvanilnika iz Novo vasi pri Sv. Juriju ob j. ž. Ko je hotela vola pogladiti po glavi, jo je ta sunil v desno roko ter ji jo zlomil v zapestju. — Pred dnevi je vozila po nekem klanecu apno Knez Matilda, 22 letna pos. hči iz Male gore pri Konji-cah. Na klanecu je zavora pri vozi odpovala, voz je zdrčal navzdol in ker je bila Knezova za vozom, jo je ta povozil in nevarno poškodoval.

c Številne pomote na večernih vlakih na celj-skem kolodvoru. Ker odprejo železna vrata na celjskem peronu tudi za ljudi, ki nameravajo v Sa-vinjsko dolino, zvečer šele takrat, ko pride vlak iz Ljubljane, zato v naglici mnogo potnikov sede na vlak, ki vozi v Maribor. Zlasti mnogo pomot je sedaj, ko potujejo obiraleci in obiralke hmelja, ki ne vedo, na kateri progii je savinjski vlak. Veeka-kor bo treba ukreniti korake, da se take pomote izključijo.

c Kino Metropol. Danes skrajno napet, zani-miv film »Pred bitko«.

Nove učne knjige

Za srednje šole: Ministrstvo prosvete je odobril sledeče učne knjige, ki bodo ob pričetku šolskega leta na razpolago v založbi Jugoslovanske knjižarne:

Cermelj-Lapajne, Geometrija za 1. in 2. razr. sred. šol.

Ziegler-Zabkar-Branc, Geometrija za 3. in 4. razred sred. šol.

Južnič-Kolarič, Nemška vadnica za sred. šole I. letnik.

Južnič-Francoska čitanka za 8. razr. sred. šol.

Južnič-Tome-Korbar, Latinska vadnica za 2. r. klasičnih in 6. razr. realnih gimnazij.

Za meščanske šole: Ministrstvo prosvete je odobril sledeče učne knjige, ki izidejo začetkom šol. leta v založbi Jugoslovanske tiskarne:

Južnič-Kolarič, Nemška vadnica za meščanske šole I. letnik.

Cermelj-Lapajne, Geometrija za 1. in 2. razred meščanske šole.

Naše lesno gospodarstvo

Po podatkih okrajnih gozdarskih referentov, katere je zbral gozdarski odtok banke uprave v Ljubljani, je obsegala naša banovina 1.574.530 ha. Ta površina se nekoliko razlikuje od drugače navedenih podatkov, ker je te podatke dala katastrska uprava. Gozdna površina je znašala po davčnem katastru na 880.896 ha, dočim je faktično vso gozdno površino ceniti na 708.329 ha. Pri prvi številki tvorijo gozdovi 45,31% vse produktivne površine banovine, po drugi številki pa 47,13%. V primeri z letom 1935 se je površina gozdov povečala za 1630 hektarov zaradi izpremembe pašnikov v gozdove.

Po lastnikih so se razdelili gozdovi: državnih je bilo v letu 1936 1.849 ha, banovinskih 982 ha, last mestnih občin 1.822, trških občin 194, ostalih upravnih občin 2.200, križevske imovne občine 3.908, verskega zaklada 18.199, župnih, kaplanijskih, cerkvenih, školskih, verskih in drugih nadarbin 4.455 ha, škofijskih gozdov 7.613 ha, samostanskih 3.638, cerkvenih 1.340, losatnikov zemljiških in urbarialnih zajednic 17.006, delniških družb 8.626, bank 880, hranilnic in posojilnic 1.514 ha, raznih ustanov in društev 247 ha, začasne državne uprave razlaščenih gozdov 20.868, ostalih posestnikov 584.656 ha.

Gozdna površina po okrajih v primeri s produktivno površino okraja je znašala: Brežice 45,36, Celje 45,12, Črnomelj 24,12, Dolnja Lendava 21,8, Gornjigrad 54,59, Kamnik 51,95, Kočevje 37, Koprivnica 56,37, Kranj 56,01, Krško 51,71, Laško 55,27, Litija 53, Ljubljana 44,68, Ljutomer 31,66, Logatec 36,4, Maribor deani breg 53, Maribor levi breg 31, Murska Sobotna 29,46, Novo mesto 49,29, Prevalje 57, Ptuj 28, Radovljica 58,69, Slovenjgradec 51,72, Škofja Loka 51,69, Šmarje pri Jelšah 42,48%.

Večina posestnikov v naših gozdovih mala posest izpod 5 ha, računati je, da je v Sloveniji okoli 139.800 gozdnih posestev.

Gozdno gospodarstvo v letu 1936

Leto 1936 je bilo slabo za gozdne posestnike in prebivalstvo, ki živi od gozda. Cene lesa so bile nizke. Vsak, kdor gleda v bodočnost, se pri obhodih kmetijskih gozdov, ležečih v hribih, lahko prepriča, da so ti gozdovi do akrajnosti izčrpani. Posestniki teh gozdov se preživljajo z živinorejo, kako pa bodo živeli v bodoče kmetije v teh krajih, ki so gozd izčrpani? Večina gozdnih posestnikov je tako zadržana, da je njih obetane resno ogroženo, s tem pa je ogrožena tudi eksistenca tistih, ki imajo zaslužek na teh posestvih. Glede cen omenja po-

ročilo gozdarskega odtoka, da so v oddaljenih gozdnih hribovskih kmetijah dobivali zadnja leta za kubični meter smrekovega lesa na panju komaj čez 15 din. To pomeni, da so morali za kritje svojih obveznosti sekati na leto po dva- in trikrat več lesa kot ob normalnih letih. Marsikdo pa lesa niti za sramotno ceno ni mogel vnovčiti, ker ni našel kupca. Pri okrajnih načelnikih je bilo prijavljenih manj sečenj kakor leta 1935.

Vsa gromadna množina lesa je za 131.000 plm³ manjša v primeri z letom 1935. Vse gromadno množino lesa ceni odtok na 2.419.000 m³. Od te produkcije odpade na trdi les 1.410.000 m³, mehki les 1.009.000 m³, les za tehnično porabo 770.000 m³, na drva za kurivo 1.497.000 m³ in drva za ogelje 70.000 m³, nerabnih pa je bilo 82.000 m³.

Po evlavih je šlo v južne predele države lani 62.285 plm³ lesa. Največ lesa je šlo v Vukovar in Novi Sad.

Skupno število žag se je malo izpremenilo. Znašalo je leta 1936 230 z modernimi polno-jarmeniki, 36 jih je bilo s polovničnimi jarmeniki, 1936 pa jih je bilo s primitivnimi venedijankami. Na žage je dospelo lani 558.000 plm³ igličastega, 24.000 plm³ hrasta, 138.000 plm³ bukke in 20.000 plm³ ostalega listnatega okroglega lesa. Kolčina predelane lesa pa je bila naslednja: 354.000 plm³ ali 63% igličastega lesa, 13.000 plm³ hrasta ali 54%, 75.000 plm³ ali 54% bukke in 13.000 plm³ ostalega lesa ali 65%.

Naš lesni trg se je šel proti koncu leta 1936 izboljšati, predvsem ko so prenehale sankcije proti Italiji. Poročilo navaja o izvozu lesa iz naše banovine te-le podatke (po podatkih carinarnic z meje): ves izvoz 64.600 plm³, od tega Grčija 16.134, Madžarska 13.307, Nemčija 12.784, Italija 10.757, Avstrija 7307, Anglija 2426, Švica 910, Albanija 373, CSR 191, Holandija 114, Francija 110, Norveška 52, Egipt 51, Švedska 41, Španija 41, Belgija 11. Skozi Kranjsko goro je šlo v inozemstvo okoli 1000 plm³ lesa. Seveda je treba upoštevati v tej statistiki, da ni tu naših morskih pristanišč, kamor se je dovažal naš les za izvoz in je od tam šel naprej v inozemstvo. Ti podatki bi pokazali točnejšo sliko o našem lesnem gospodarstvu v preteklem letu.

V sklad s pogodovanjem se je lani v naši banovini nabralo 238.906.43 din, kar je bilo poslano ministrstvu za gozdove in rudnike.

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov izkazuje za leto 1935 čistega dobička 437.643 din, za leto 1936 pa 829.053 din.

1936 zboljšalo in to zahvaljujoč izredni poštovanosti članov uprave.

V imenu nadzorstva je podal poročilo Fran Novak, predsednik Okrožnega odbora obrtniških združenj ter predlagal razrešnice.

Na dnevnem redu so bile samo volitve načelnika, ker je bilo nadzorstvo glasom pravil lani za tri leta izvoljeno. Dosedanje načelnstvo (dr. Fran Lipold, odvetnik, načelnik, Rudolf Goloub, ravnatelj, podnačelnik, Jos. I. Loos, ravnatelj, Putnikar, tajnik, Alfonz Gilly, bančni poobli, blagajnik, dr. Alojz Juvan, mestni načelnik, dr. Miroslav Ploj, podpredsednik senata, Ferdo Pinter, veletrgovac, Dragotin Roglič, industrialec, Josip Serac, kavar, Henrik Saboty, podpolk, v pok., Fran Reicher, krojaški mojster) je bilo izvoljeno za novo dobo dveh let.

Pri slučajnostih je apelliral načelnik dr. Lipold na vse navzoče zastopnike, naj kakor do sedaj, složno sodelujejo pri stremeljenih in naporih za druge, pospeševati gospodarski in kulturni razvoj Maribora in njegovega zaledja ter skrbeti za uspešno propagando naših naravnih in kulturnih vrednot.

Kaj zahtevajo banke

Po poročilu agencije Jugoslovanski kurir iz Beograda je mnenje naših bank in njihovih organizacij glede nadaljnje ureditve kmetijskih dolgov naslednje:

Narodna banka naj izplača 850 milijonov din, kolikor imajo banke terjatve od kmetov in da Narodna banka sprejme bone Priv. agrarne banke.

Drž. hip. banke naj prevzame večino hipotekarnih dolgov od zasebnih zavodov, katerih oni ne morejo izterjati, to pa zato, ker je DHB intabulirana na prvem mestu. Na ta način bi banke prišle do 1500 milij. din likvidnih sredstev.

Nadalje naj Narodna banka pomaga velikim industrijskim podjetjem, ki dolgujejo bankam nad 150 milij. din. Ta dolg je nastal za časa krize ter ga je nemogoče izterjati v kratkem, da ne pride do neugodnih posledic. Tako bi banke prišle do skoro 4 milijard likvidnih sredstev.

Izplačila za javna dela. Iz milijardnega kredita za javna dela je bilo izplačanih leta 1935 47,5 milij. din, leta 1936 208,6 milij. din in v letu 1937 do 15. avgusta 202,94 milij. din.

Ureditve dolgov DHB v Švici. Iz Bazla poročajo, da se je Drž. hip. banka pogodila s švicarskim bančnim društvom za plačilo predujma v znesku 8 milij. frankov, katerega je švicarska banka dala leta 1931 DHB. Poleg obresti bo DHB plačala v treh obrokih 750.000 frankov vsake tri mesece, začeti s 30. septembrom 1937. Plačila je že prvi obrok dne 31. maja letos v znesku 250.000 frankov.

Konkurz. Sitar Peter, bivši trgovec na Jesenicah, sedaj zasebnik v Gorjah pri Bledu, Konkurni odnik Bidovec Valentin, starešina okrajnega sodišča v Radovljici. Konkurni upravniki dr. Mirko Triller, odvetnik istotam. Prvi zbor upnikov dne 1. septembra ob 9. Prijava terjatve do 30. septembra. Ugotovljeni narok 14. oktobra ob 9 v Radovljici.

Tvornica kvasa Vladimir Arko, d. d. Zagreb. Službene novine prinašajo odlok finančnega ministra, s katerim se prenaša koncesija za izdelavo kvasa, za mešanje dehidriranega spirita in špirita od nedružabne tvrdke Vladimir Arko na delniško družbo Vladimir Arko, industrijsko podjetje, d. d. v Zagrebu.

Konec poravnave: Cmak Ivan, posestnik in stavbeni podjetnik v Stravšneku, Sv. Malež, občina Bračlovce, p. Gomileko.

Narok za prisilno poravnavo: Novak Marija, posestnica v Ljubljani, Smartinska cesta 4, 27. avgusta ob 9.

Borza

Dne 18. avgusta 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je angleški funt na naših borzah ostal neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Beogradu 237,20—238,50. Avstrijski šiling se je v Ljubljani malo okrepil na 8,42—8,52, v Zagrebu na 8,42—8,52, v Beogradu na 8,4130—8,5130.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,60—33,30, v Beogradu 30 denar.

Italijanske lire so beležile v Beogradu 2,97 do 2,17.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni: v Ljubljani so beležili 12,90—13,10, isto v Zagrebu, nadalje so v Zagrebu beležili za konec avgusta 13,00 denar, za sredo septembra 12,91—13,11, za sredo oktobra in konec oktobra 12,93—13,13. V Beogradu so beležili 12,90—13,10.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2393,65—2408,25
Berlin 100 mark	1745,03—1758,90
Bruselj 100 belg	730,85—735,91
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	216,05—218,11
Newyork 100 dolarjev	4308,51—4344,82
Pariz 100 frankov	162,69—164,13
Praga 100 kron	151,24—152,34
Trst 100 lir	227,70—230,78

Curih. Beograd 10,00, Pariz 16,34, London 21,71, Newyork 435,50, Bruselj 73,225, Milan 22,925, Amsterdam 240,15, Berlin 175,20, Dunaj 81—82,05, Stockholm 111,95, Oslo 109,125, Kopenhagen 96,93, Praga 15,18, Varšava 82,55, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,5875, Buenos-Aires 131,50.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 89—90, agrarni 52—53, vojna škoda promptna 407—409, begluške obveznice 75—77, 4% severni agrarni 51 do 53, 8% Blerovo posojilo 93—95, 7% Blerovo posojilo 84—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 98 do 100, Trboveljska 260—280.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 89 denar, agrarni 52 denar, vojna škoda promptna 405—406, begluške obveznice 72,50—73 (72,50, mali kom.), dalm. agrarni 75,50 denar, 4% sev. agrarni 52 denar, 8% Blerovo posojilo 93 do 93,50 (93,50), 7% Blerovo posojilo 84—85 (84), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 86 denar. — Delnice: Narodna banka 7,150 denar, Priv. agrarna banka 196—198 (196), Trboveljska 255—260, Osj. livarna 200 blago, Osj. sladk. tov. 195—200, Dubrovačka 380 denar, Jad. plov. 380 denar, Oceania 275 denar.

KULTURNI OBZORNIK

Fr. Stelè: Cerkevno slikarstvo med Slovenci

I. Srednji vek. Mohorjeva knjižnica zv. 93. 1937, str. 328.

Gotovo bi uihče drugi med Slovenci ne mogel napisati sintetične monografije o slovenskem gotskem slikarstvu, kakor spomeniški konservator dr. Stelè s svojim ogromnim znanjem, izkušnjami in podrobnostnim predelom. Če danes pomislimo, kje je bilo poznanje slovenske likovne preteklosti pred dvajsetimi leti, tedaj, ko je prevzel svoj urad dr. Stelè, potem šele vidimo, kakšno ogromno delo je izvršil in kakšno važno delo vrsi, odkrivajoč z vsakim letom nove pomembne umetnostne zgodovinske spomenike. Toda v svoji širokostranosti in obširnosti znanstvenega zanimanja, se ne specializira samo na eno razdobje, temveč se s prav tako ljubeznijo in strokovnostjo vgrablja v najnovejša slikarske šole kakor v najstarejše, odkriva nastajajoče tokove in pomaga najmlajšim v življenje ter pazno motri vsako umetnostno gibanje v Evropi in v širnem svetu sploh. Poleg publicističnega dela, propagirajočega najmodernejšo umetnostno struje, slikarske in arhitektske, je že l. 1924 izdal »poizkus« celotnega razvoja slovenske umetnosti sploh »Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih«, ki je pomenil samo obračun z vsem tedanjim poznavanjem slovenske umetnosti, h kateremu pa je že sam s svojim delom marsikaj novega prinesel. Od tega časa dalje pa je začel s še večjo intenzivnostjo s sistematičnim raziskavanjem starih cerkv (Umetnostni spomeniki kamniške dekanije) ter odkril nove spomenike, ki so v marsičem spremenili prvotne domneve in rezultate. Obenem pa je razširil krog s sistematičnim proučevanjem evropske umetnosti sploh, da bi mogel najti čim več opore za pravo relativno vrednost slovenskega umetnostnega prizadevanja. Pred letom je izdal sintetično Zgodovino zapadne Evrope, ki naj predstavlja svetovni okvir k razumevanju domačih umetnostnih problematik. Leta 1934 je izdal Mohorjeva knjižnica razpravo Cerkevno slikarstvo, ki pomeni drugo izhodišče k današnji knjigi ter opisuje problematiko cerkvenega slikarstva sploh. Kot nadaljevanje te razprave je začel pisati celotno Zgodovino cerkvenega slikarstva ter v Mladiki l. 1934/35 del obširne monografije, istočasno pa je začel svojo monumentalno izdajo Monumenta artis slovenicae (1935), ki naj v luksuzni opremi predstavlja znanemu svetu slovensko umetnost, cerkveno in svetno, v pomembnih etapah. Prvi zvezek je prikazal Srednjeveško stensko slikarstvo, ki je seveda skoro brez izjeme cerkveno, ter ga komentiral v kratkih zgoščenih strokovnih predgovorih v slovensčini in francoščini. Prvi zvezek Monumentov se krije tako po vsebini z današnjo knjigo ter priloženo monografijo lahko velja za dopolnilo gornji, ter jo smatramo za obširnejšo in popularnejšo razlago in oceno slovenske najstarejše likovne dobe — srednjeveške gotike. Ker pa je med prvo objavo tega episa v Mladiki do danes prišlo v evidenco že več njegovih važnih odkritij (Črncgrob), je sedanjim ponatis precej in bistveno izpremenjen.

V uvodnem poglavju (str. 6—27) razloži Stelè najpomembnejše slovenske umetnostne dobe v cerkvenem slikarstvu ter karakterizira glavne razcvete, začeti od najstarejše do zdaj ohranjene slike — freske Kristusa Kralja v minoritski cerkvi v Ptuj iz l. 1260—70! —, s katero smo se že priključili zapadnoevropski zreli in visokorazviti umetnosti (romanski slog), do Maleševih fresk na Hrvaškem. Pojasni gotiko, barok, nazarenski slog in povojno renesanso ter vmešne dobe propadanja okusa, ki je značilen na pr. za zadnja leta XIX. veka do svetovne vojne. Pravi razpravi — Cerkvemu slikarstvu gotike — pa napiše še posebej splošni oris (str. 31—40), v katerem razloži tehniko slikanja na steno, obenem pa problematiko prostora potrebo skladnosti njega prvini (sten, oltarjev, oken itd.), in ugotavlja, da nimamo iz tega časa več idealno harmoničnih prostornin enotnega sloga. Še najbolj uglaseni vtis dela cerkev na Godeših pri Skofji Loki, dasi je tudi tam strop iz poznejše dobe. Gotškemu stenskem slikarstvu je posvečena večina knjige (str. 41—276) ter ga pisatelj prikaže od več strani. Najprej razglablja o nalogah in programih stenskega slikarstva, o stavbiški obliki kot podlagi za razvoj in obliko slikarstva ter ugotavlja, da so majhne podružniške cerkve bile plodnejše za gotško stensko slikarstvo kot velike mestne. Podčrtava smisel gotških slikarjev za cvetlične okrase, ki prehajajo že v ikonografske (Kranj, Škofja Loka), ljubezen do barvitosti in obloženosti slik, v porabo celo zunanjsčine za slike ter opremo notranjsčine. Posebej se peča s svojevrednostjo »kranjskega prezbiterija«, njega razvojem in umetnostno zgodovinsko posebnostjo, v čemer je prišel do veljave svojaki slovenski umetnostni duh. Višek takega razvoja pomeni prezbiterij na Sobi pri Skofji Loki.

Beograd. Državni papirji: vojna škoda promptna 406—406,50 (406), begluške obveznice 74,75—75, dalm. agrarni 76,75—77 (76,75), 8% Blerovo posojilo 93,50—94, 7% stab. posojilo (90,50). — Delnice: Narodna banka 7,251 denar, Priv. agrarna banka (201).

Žitni trg

Novi Sad. Oves bč., srem. in slav. 112 do 114, ječmen bč., srem. 63—64 kg 130—132,50, fi. žol bč. in srem., beli brez vreče 2% 215—225, srem. beli brez vreče ladja 220—225.

Ostalo neizpremenjeno. — Tendence mirna. — Promet srednji. — 19. t. m. borza zaprta.

Hmelj

Zalec, 18. avgusta 1937.

Obiranje hmelja je v polnem teku in tudi vreme zaenkrat še ne nagaja preveč. V ponedeljek je sicer bilo kakor iz škafe in obetala se je prava deževna doba, toda včeraj in danes je zopet prav lepo vreme za obiranje. Nabrano blago je zelo lepo, težko in gladko zeleno v barvi.

Kupčija se seveda še ni prišla, ker še ni na razpolago dovolj za prodajo zrelega blaga. Le sementertje se je že kupilo nekaj za vzorce, deloma po ceni, ki se bo pozneje ustanovila, deloma pa se je končevalno plačalo po 25 do 30 din za kg. Prava kupčija se bo seveda šele prišla in razvila, ko bo na razpolago dovolj obranega in suhega pridelka. Inozemski kupci so večinoma že prispeli in zanimanje za savinjsko blago je prav znatno.

Zatec, 18. avgusta 1937.

Obiranje dobro napreduje, vendar česte nevihte nekoliko ovirajo delo. Obrano blago je prav dobro, četudi precej različno.

Kupčija polagoma pričenja. Za prvo obrano blago, namenjeno za vzorce, se je plačalo le 24 do 28 din za kg. Medtem pa se je kupčija že razvila in danes se je plačevalo za letošnji žateški pridelek po 8 do 15 Kč, t. j. 25 do 45 din za kg. Kupuje se zaenkrat v prvi vrsti za kritje kontingenta v Nemčijo.

Enako podaja Stelè v tem sestavku ikonografski razvoj posameznih skupinskih slikarskih tipov, tako sv. Treh kraljev, Marijinega življenja, Pasijona, sv. Kristofa, Jezusovega rojstva, ter išče odnose ter njih smisel: ustvariti nabožno spodbudno ozračje, poudarjajoč bolj podučno in meditativno stran kakor pa molilno. — Predvsem je zanimivo poglavje o kulturno-zemljepisnem okviru našega gotskega slikarstva, kjer pisec išče našemu gradivu evropsko izhodišče, tiste umetnostne tokove, ki so inspirirali in dajali smer našemu slikarstvu. Jedrišče slovenskega gotskega slikarstva je Gorenjska z južno Koroško in severno Gorjasko; posebni center pomeni Prekmurje. Slovensko umetnost tega časa označuje kot umetnost zatišja, kot izrazito provincialno umetnost, ki je živela pod vplivom drugih provincialnih umetnostnih središč, koroških in tiroških bolj kot pa pod vplivom Italije, ki je tedaj na prehodu gotike v renesanso vodila. Italijanski vpliv ni tipičen za našo umetnost, dasi ga pogosto srečavamo v »furlanski šoli«, tipičen je južnoslovenski in koroški ter sloški alpski slog. V posebnem poglavju razbira Stelè podrobno sloge, ki so zastopani v našem gotskem slikarstvu, tako 1. zgodnjegotski risarski plastični slog, 2. zgodnjegotski risarski slog, 3. gotski plastični slog (češki in severnoitalijanski vpliv — Prekmurje, Črncgrob), 4. realistično plastični poznogotski slog (Križna gora — višek srednjeveškega razvoja slikarstva pri nas) ter 5. renesančne oblike gotskega slikarstva (ev. Primož). Iz teh razborov Stelè zaključuje, da nismo tvorili svoje lastne umetnosti, temveč smo bili pod večnim vplivom Srednje Evrope in severne Italije, ter smo bili umetnostno samo del neke večje kulturne celote. Ko je tako razložil tehniko in uporabo prostora, kulturno zemljepisni pomen naše zemlje ter razbor notranjih potez umetnostnega sloga v zvezi z evropskimi tokovi, da je prišel do prave vsebinske ter ikonografske opredelitve gradiva, do kulturnega smisla našega tedanjega slikarstva ter do relativne vrednosti ob evropski umetnosti, je prešel v zadnjem poglavju na monografske opise slikarskih osebnosti, ki so ugotovljene iz tega časa. Po tem načinu — osebnostnih monografijah — seveda ni mogel označiti celotnega gradiva, ker so, žal, najpomembnejši spomeniki anonimni (Križana gora, Sv. Primož). Označil pa je sledeče slikarske osebnosti Janeza Akvila iz Radgone, Janeza Ljubljanskega Volčana, Vincencija iz Kastva, Andreja iz Ottinga in Jerneja iz Loke. Večina teh so povprečne osebnosti, dasi se mi zdi, da nekatere Stelè podcenjuje; najviše pa stavi Andreja iz Ottinga (ime šele sedaj ugotavlja ter popravlja sebe iz prejšnjih razprav!) Ob Jerneju iz Loke je Stelè naznačil zanimivo zvezo loškega gospodarstva in loške kulture z Benicijo in Gorjasko, kar bi zaslužilo morda svojo posebno razpravo. S temi osebnimi portreti in ocenami znanih slikarjev zaključuje Stelè razbor in oznako našega gotskega stenskega slikarstva.

S tem pa gotsko slikarstvo še ni v celoti obdelano, kajti sem spada tudi — oltarno slikarstvo ki pa je bilo tedaj le tujeja izvora. Zadnje poglavje (str. 277—319) posveča trem umetnostno največjim spomenikom te dobe, ki pa so vsi tujeja izvora, namreč pljuškemu krilnemu oltarju delu K. Laiba, sliki Oljske gore pri sv. Miklavžu na Cadramom, delu M. Wolhgemuta, učitelja A. Dürerja, in kranjskemu oltarju, ki je bil delan že pod vplivom Dürerja in o katerega mojstru ni izključeno, da je delal na slovenskih tleh. Toda dozdaj je to samo še domneva, ki čaka potrditve v bodočnosti.

S takim pregledom je Stelè podal celotno podobo, problematiko in vrednost slovenskega gotskega slikarstva, v kolikor je last slovenskih ljudi in naslikana na slovenskih tleh, ter tudi v kolikor je importirano od drugod. Vse to predstavlja umetnostno vrednost naše najstarejše dobe ki je bila »ena najbolj zaokroženih in dosedanjih umetnostnih zgodovinskih slovenskih dežel.« Pregledal je tako do začetka reformacije, ki je zavzela s Trubarjevimi besedami negativno stališče do cerkvenega slikarstva. Tedaj pa je tudi gotsko slikarstvo že samo odmiralo radi notranje izčrpanosti in razdvojenosti, s katero je tudi naš človek tipal za novim napredkom. Stelè nam je podal celotni monografski pregled ene umetnostne dobe, tiste, ki tvori podlago naši duhovnosti in ki se je že tedaj razvijala v najožjem stiku z duhovnim razvojem zapada in reagirala nanj, čeprav ne sočasno in v monumentalnih oblikah. Težko bomo pričakovali zdaj nadaljevanja, čeprav vemo, da bo odlejek cerkvenemu slikarstvu predstavljal samo en del naše umetnostne tvorbe dočim je v gotski dobi bila edina izraz našega upodabljalnega genija. Obratun ni izpadel slabo, mi pa vemo, odkod smo. Vsem pa, ki imajo nalogo in dolžnost, da to umetnost hranijo in čuvajo pred uničenjem, našemu izobraženstvu in naši duhovščini, pa knjigo, ki ima šil prilog (pogresam Črncgorskih fresk, zlasti Kristusa Trpinca), toplo priporočamo. — td.

Izvoz jabolk

v Nemčijo zastal

Usodne posledice tega zastoja. — Edina pomoč: ureditev tečaja marke.

Maribor, 18. avgusta.

V kratki notici smo javili v »Slovenec«, da je izvoz zgodnjih jabolk v Nemčijo te dni docela zastal in da so cene zaradi tega zelo padle. Zanimivo so vzroki tega pojava, ki bo imel za naše sado- nosne kraje usodne posledice.

Izvoz se je v začetku sezone zelo lepo razvijal ter smo izvozili do sedaj že okoli 200 vagonov (polovničnih po 5 ton) zgodnjih jabolk na nemško tržišče. Nevaren pojav v letošnji kampanji je bilo že dejstvo, da smo letos povsem odvisni od Nemčije. Naši ostali glavni odjemalci, Avstrija in Češko-slovaška, imata sami dobro letino ter bosta z lastno produkcijo krili svojo potrebo. Kadar pa smo bili odvisni samo od nemškega trga, smo še vedno doživeli slabe izkušnje.

Prvo napako so zakrivil naši izvozniki sami, ki niso mogli dočakati, da bi bilo sadje dovolj dozorelo. Skušali so eden drugega prehiteti, pa so poslali na trg nezrelo sadje. Posledice so, da prihaja vedno več reklamacij in da nemški odjemalci našega blaga nečisto več prevzemajo. Nemški kupci imajo dovoljenje, da prevzamejo naše blago leo meja po 25—27 RM, nečisto ga pa danes niti po 16 RM. Drugi vzrok je konkurenca Južne Tirolske. Ta ima letos izborna letino zgodnjega gravenstajna, katerega goji v ogromni množini. Kakovost je letos izborna. Zaradi mnogo nižje prevozne tarife (bližina nemške meje) ter zaradi devalvirane lire je tirolsko sadje letos zelo konkurenčno. Poleg tega zaračuna Italija nemško marko v njeni polni vrednosti — v našem denarju po 17,55, pri nas pa dobe izvozniki za marko samo 12,50. Razumljivo, da lahko eksportira Italija južnotirolska jabolka mnogo ceneje, kakor mi, pa povrh njeni eksportirji zaradi višjega kurza marke še lepo za- služijo, dočim bi morali naši delati v lastno izgubo. Poleg Italije se je pojavila na nemškem trgu v tem tednu še Avstrija, ki je dobila kontingent za izvoz 100 vagonov zgodnjega sadja, Avstrija prodaja ta jabolka leo nemška meja po 13,50 RM. Ker pa tudi Avstrija obračuna nemško marko po kurzu 17,55 našega denarja, je razumljivo, da je za avstrijske eksportirje izvoz kljub tej nizki ceni še rentabilen. Povrh vsega pa se je pojavilo na nemškem trgu sedaj še domače nemško blago, ki je tudi ceneje, kakor naša jabolka.

Posledice tega so za našo trgovino prav usodne. Eksportirji ustavljajo nakupe, cena, ki se je pred nekaj dnevi še gibala 1,70—1,80 din za kg, rapidno pada, ljudje ne vedo kam s sadjem. Izboljšanja po zadržanju eksportirjev v prihodnjih 14 dneh ni za pričakovati. Med tem pa bo sezona za zgodnja jabolka minila in pridelovalci jih bodo morali predelati v sadjeve, da vsaj nekaj rešijo. Slabi izgledi pa so letos tudi za naše pozno sadje. Najboljše se je prodala druga leta kanada in zlata parmena. Prvo so kupovali Francozi, drugo pa Nemci. Francija zaradi devalviranega franka sko- raj ne prihaja več v poštev kot kupec, povrh nam bo tam konkurirala zopet Italija z južnotirolskimi kanadami, ker ima zaradi razvrednotene lire lažje stališče, za zlato parmeno pa tudi ne bo moglo letos doseči v Nemčiji boljše cene.

Edina pomoč bi bila končna ureditev tečaja marke, kar zahtevajo naši izvozniki in nemški trgovski krogi že leta sem. Tečaj naj bi se stabiliziral na predložen višini 14,50 din za marko, kakor to zahteva Nemčija, pa bi bil naš izvoz letos rešen.

Mariborski teden

V torek, dne 17. avgusta se je vršil v posebni sobi kavarne »Jadranc« IV. redni občni zbor »Mariborskega tedna«.

<

V deželi tobaka in sladkorja

Odkar so zmagali Američani v vojni zoper Španijo, leta 1898, in so zahtevali zase nadzorstvo nad Kuba (1901), se je ondoto gospodarstvo na plantažah silno povzdignilo. Kuba je prva dežela sveta glede na tobak in sladkor, in vprav pridelovalju sladkorja posvečajo ves trud in vso skrb, da bi prekosili Javo. Sladkorne plantaže se raztezajo preko vse Kube in vprav ameriški družbi »United Fruit« in »Chaparra Sugar« imata odlične nasade. Obiskali smo Preton, najnovejšo plantažo prve, omenjene družbe. Vse karkoli vidiš, je vzorno: solidno zgrajeni, daleč v plitvo luko potegnjeni pomol s tračnicami, razsvetljavo, vodom za nafto in telefonom; dalje so odlične široke, asfaltirane, z drevoredi obdane ceste; mišni so beli bungalovi v bogatih parkih s palmami in pestrim cvetjem; lepe so enodružinske hiše ali barake za neoženjene — vse je snažno in uporabi primerno. Vzorne so dobro prezračenosti, bolnišnice z mrežami zoper komarje, javna poslopja, kinematografi, klubi, knjižnice, bar, radio, prostori za tenis, plavalni bazeni in morska kopališča, zavarovana zoper morske volkove. Povsod je tudi trg, »plaza«, ki si brez nje niti Španci, niti Kreoli ne morejo misliti prostega večera. Vzorna je tudi preskrba z vsakršnim blagom, tudi z vodo; kjer ni studencev, ondi so veliki tanki za vodo, ki jo pripeljejo z vlakom, a je seveda vedno sveža.

Tudi mezde so kaj obilne. Nekateri težaki, ki nosijo na ladje vreče sladkorja, zaslužijo po naše naravnost bajne vsote: v sezinski dobi 10 do 12 dolarjev za 8 ur na dan! A ta denar tudi **kravjo zaslužijo!** Človek bi niti ne verjel, da se sploh more tako delati. Neprestano dovažajo vagoni, ki jih vleče stroj na nafto. Že med vožnjo vlačijo težaki plahite z vagonov, jih po določenem pravilu zavrnavajo in odlagajo. Komaj se vlak ustavi, tedaj žerjav že dvigne vreče, in tako vsakih 25 do 30 sekund; vselej so na njem 4 vreče, ki tehtajo približno 3 kvintale, in to je sam moker, rjav sladkor. Vsako kretanje izvršijo težaki mehanično, ne da bi se kdo samo ozrl. Dva delavca sprejemata v trebuhu ladje vse te vreče, ki jih nalagata na pleča težakov. Hitrih korakov, skoraj v teku stopajo težaki z vrečami in jih odnašajo na »določena mesta. In to kar naprej, osem ur, a vročine je 45 stopinj! Le kadar prisopiha drug vlak, si smejo malo oddahniti.

Na ta način imajo vedno izvrstne delavce in zato morejo v velikih množinah in poceni izvažati sladkor. Pomisliti je treba le, da izvozi mala Kuba na leto toliko, kolikor izvozi 75 krat večja Brazilija! Če to preračunamo na vsakega prebivalca, ima Kuba največji izvoz vse Srednje Amerike in Zahodne Indije; pri tem pa precej pokrajina na Kubi sploh ni gospodarsko izrabljenih. — Razen

sladkorja in tobaka izvažajo s Kube tudi med, les, kavo in nasoljene goveje kože. Vprav za živinorejo je mnogo pašnikov na razpolago; kubanski konji in biki za bikoborbe slovijo daleč okoli. Zaradi bogatega gospodarstva, imovitega prebivalstva in pokrajinskih krasot se imenuje Kuba prav s pravico »Biser v Antiljah«.

Le nekaj je, kar senči sijaj tega otoka: to so strahotni tornadi, »caribbean hurricanes« (tako imenovani po Huricanu, indijanskemu bogu neviht). Skoraj sleherni leto, od avgusta do oktobra, prihrumijo tornadi na Kuba.

Splošno je zares viden ameriški vpliv, a le pri ameriških podjetjih. Sicer je pa vse ostalo kubansko. Tu so, na primer, v velenem Santiego ceste popolnoma ozke, nagačene z ljudmi, mulami, osli in konji. Med njimi tramvaji in avtobusi le izteka vozijo naprej. — Dalje so tržnice, kjer ležijo kože zvezanih nog kar na soncu na prodaj. V hišah bivajo v enem prostoru vsi skupaj: odrasli, otroci, psi, mačke. Prašiči so pri hišah privezani ko pri nas psi-čuvaji. — In spet druga podoba: povsod polno spomenikov svobode in pisano popleskane maversko-španske hiše. In prav po ameriško: beznice, prodajalne in velikanski marmorni angel med stolpoma katedrale.

Pristanišča so ozka, povsod vidiš črno-bele pelikane in kar črede morskih volkov, ki imajo tu nevarnega sovražnika: neke kroglaste ribe z bodicami, ki usmrtiljo morskega volka, če jih požre.

Japonci verujejo, da se ob treh določenih dneh v juliju vrnejo duše rajnih. Na sliki je svečanostno opravilo s priprošnjo, da bi se duše vrnile

Najstarejši Evropejec

Ni to kak Turek z Balkana, tudi ne kaka želva ali krokodil s živalskega vrta; najstarejši Evropejec je — drevo. Ta Evropejec je krombachska tisa.

Tise, ki so ena vrsta konifer, so potomke pragozdnih orjakov, ki nam dajejo dandanašnji premog, in že izumirajo. Čeprav so tise gozdna drevesa, pa ni na vsem svetu nobenih tisojih gozdov več. Njih doba je v kraju, poslednje zastopnice svojega rodu, rastejo posamič in sanjajo o dneh svojih dedov. V srednjem veku pa so bili še tisoji gozdovi ali tise, Neznansko trd les, tiso vino, so uporabljali za izdelovanje orožja in vojaških priprav sploh, in ker je bila potreba po orožju že od nekdaj velika, so tise kar vprek izsekavali. Tisa pa izredno počasi raste, zato se gozdovi niso mogli sprosti obnovljati.

Zaradi temno-zelenega iglovja in radi široke, stožaste krošnje je videti tisa mrka in žalostna.

Prav zato je bila tisa vedno znak smrti, mrtvaško drevo. Čudno je to, vprav zato, ker je tisa tako žilava, odporna in doseže tako starost, da bi mogla biti vprav znak življenja! Dobiš jo še tu in tam, a le v višini grmčija, dasi je stara več ko človek.

V Krombachu, majhnem letoviškem kraju v severno čeških Lužicah, stoji najstarejši Evropejec. To je tisa, ki ji je neki dunajski rastlinslovec prisodil 2300 let starosti, kar je pač nepojmljiva starost za živo bitje, čeprav rastlino, ki jo prekašajo samo gumijeva drevesa ali cedike iz kalifornijskih pragozdov. Od daleč se ti ta starina prav nič ne zazdi, kar ni nič častitljiva ali veličastna. Visoka je komaj 12 metrov, deblo je obsežno 380 cm, a če stopiš na mali griček in se zagledaš v vse tiste gube, razpoke in brazgotine na njenem deblu, tedaj se zamisliš in se zmanjšaš spričo nje.

V tistih časih, ko so čete Aleksandra Velikega zavzemale svet, je bilo to drevo že drevo in je stalo prav na temle kraju. V tistem času, ko je bil Kristus rojen in tedaj, ko je bil Cezar umorjen, je bilo to drevo že drevo in stalo na istem mestu. V dobi, ko so prihrumeli Huni in Obri in Madžari, v časih, ko je bila Moravska velikanska država, in ko je divjala 30-letna vojna ter vsa ta stoletja do tega dne, ko se je nam ljudem razodeval svet v tisočeri oblikah, je stalo to drevo na istem kraju. Naj se razlega krič bojnih čet ali hupanje avtomobilov z bližnje ceste do njega, — kaj je temu drevesu za vse to? To ni njegov svet!

Se dve mlajši sestri ima ta tisa, dve tisi, ki rastejo blizu nje. Prva je stara približno 1000 let, druga pa 600. Pristojne oblasti se bodo za vse tri zavzele s posebnim varstvom.

Štorklja v dimniku

V severnonemški vasi Strehlow imajo štorkljo, ki »ji pa areča ni mila«. Nekoč je letala okoli, pa jo je druga štorklja sovražno napadla. V boju je vaska štorklja iz Strehlowa padla v — 24 m visok dimnik tvornice. Vsa vas je bila na nogah! Kaj storiti? Odšli so k dimniku in odprli spodaj vrata. In glej! — štorklja je živa in cela ostala ondi, a je bila prav vsa črna, s sajamami namazana. Prav nič ni bila vesela reševalcev; vsakega svojega rešitelja je celo napadala s kljunom. Potem je odletela. Precej časa je minilo, preden se je štorklja iznebila saj in je postala zopet bela.

Celo uro je v železniškem kupeju baharil »mogočen« gospod ter dolgočasil sopotnike s svojim pripovedovanjem o bogastvu in slavi stvareh. Pa je vstopil vlakovni revizor ter zahteval vozne listke. Bahač mu ga je pomolil, ne da bi prenehal z govorjenjem.

»Kam pa se peljete?« ga je vprašal.

»Za božjo voljo, ali ne znate brati, saj stoji na listku,« ga je nahrulil »mogočni« tako, od zgoraj dol.

»Na tem listku, ki ste mi ga izročili, stoji, da imate uro v zastavljalnici.« Baharije je bilo nato konec.

Gašper je moral k zdravniku. Ko ga je ta pregledal, ga je vprašal: »Povejte mi, kaj pa pijete?«

Gašper je bil presenečen ter je ponižno odvrnil: »O, gospod doktor, nisem izbirčen, pil bom, karkoli imate pri rokah.«

V Italiji so vojaški manevri, kjer se zlasti v ospredju tanki in konjenica.

V Bruslju bo kongres brezbožnikov

Izvišilni odbor brezbožniške internacionale je določil — kakor poročajo belgijski listi, — da bo bodoči brezbožniški kongres v Bruslju. Za ta kongres je na razpolago 100.000 rubljev, kar je 800.000 dinarjev. — Sovjetska Rusija namerava poslati na to skupščino 30 delegatov, ki spadajo k »tujskemu oddelku« ruskih brezbožnikov in ki bodo razpravljali o nalogah brezbožniške propagande. Ob tej priliki bodo proizvajali tudi brezbožniški propagandni film, ki ga pripravljajo v Moskvi. Kakor se poročajo, bo ta kongres tudi sklenil, da bo prihodnji brezbožniški kongres v Moskvi in da bodo na njem zastopane tudi vse mladinske organizacije brezbožniškega mišljenja iz vsega sveta.

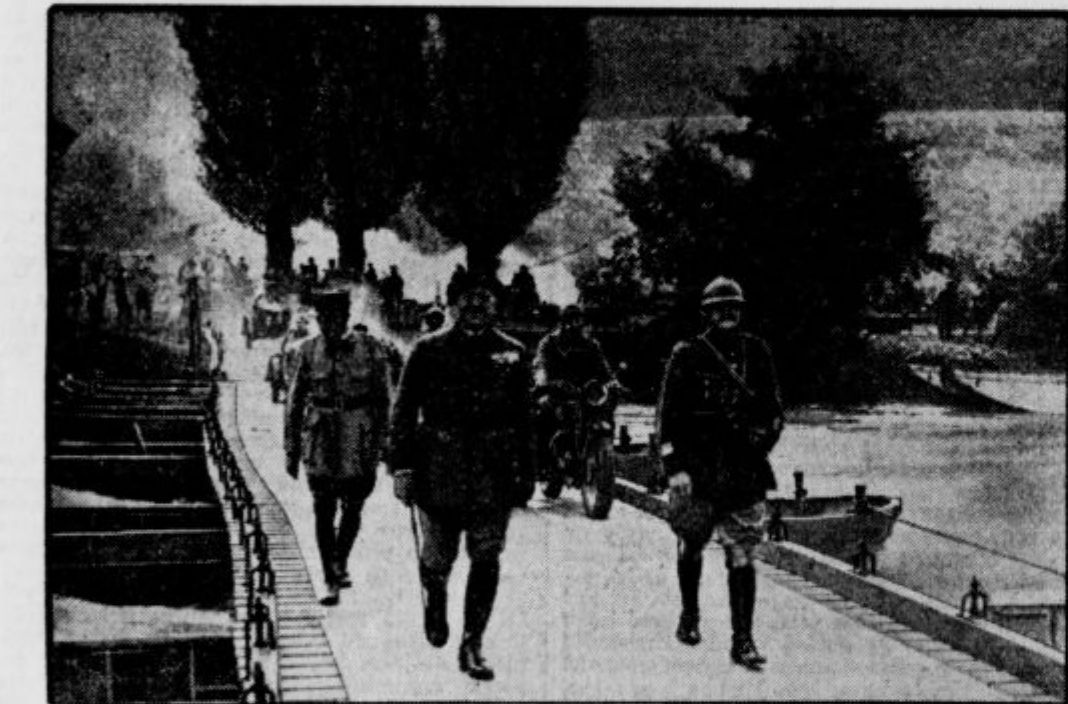
List »Libre Belgique«, ki je objavil to vest, vprašuje v kratkem komentarju ministrskega predsednika van Zeelanda, ali je po njegovih mislih prav, da se taka propaganda nihilistov organizira vprav v Belgiji?

Avtomat, ki govori pet jezikov, je nameščen pri pariški podzemski železnici. Avtomat ne daje le vozovnic, temveč ti v petih jezikih lahko pove, po kateri progi se naj pelješ in kje moraš prestopiti

Santiago je tudi patron nove Španije

V zvezi s staro tradicijo Španije je španski državni šef razglasil dan sv. Jakoba (Santiago) spet za španski narodni praznik. Češčenje apostola Jakoba starejšega izhaja v Španiji že iz davnih časov in se škljuje na to, da so v 9. stol. našli v »Campus Stellae« — današnji Camposteli, truplo tega svetnika. V ondoto baziliko, kjer je sv. Jakob pokopan, so že stoletja romali Španci in drugi narodi — tudi že Slovenci. Špansko ljudstvo časti e sv. Jakobom svojega narodnega zaščitnika.

Tudi Francija preizkuša svoje bojne vrste. Slika je s vojaških vaj na Savojskem, ko francoski vrhovni poveljniki gredo čez pontonski most čez reko Rhône.

Kaj je novega na severnem tečaju

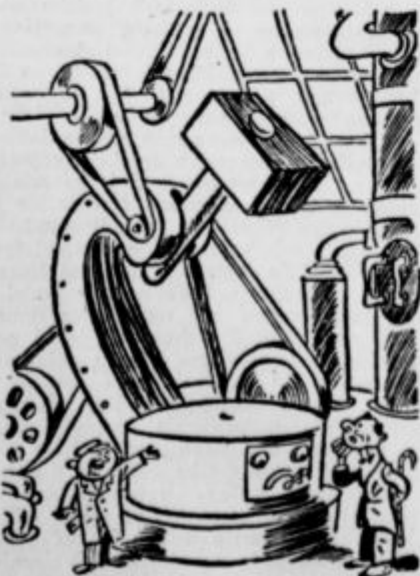
V taborišču »Severni tečaj« (pišejo moskovski listi) so prezimili raziskovalci G. Papanin, E. Krenkel, P. Širšov in E. Fedorov. Ti poročajo o uspehih svojih znanstvenih del na premikajoči se plošči v mesecu juliju.

V poslednjih 10 dneh meseca maja je našo taborišče na ledeni plošči plavalo proti jugu s

Praktični sin.

Oče: »Tu imaš kuverto z znamko, vržeš jo v nabiralnik, ko prideš v Bohinj. Ni treba nič pisati. Ko bom dobil kuverto, bom vedel, da si srečno prišel.«

Sin: »Pa mi daj rajši kuverto brez znamke! Ko boš dobil pismo s kazensko znamko, ti pisma ni treba sprejeti in boš prav tako vedel, da sem srečno prišel.«

Tehnična pridobitev: »Tamle potegneta za napor, počakate pet minut in stroj vam stare ločnik«

hitrostjo 4 morske milje v 24 urah. Junija in julija meseca pa se je hitrost zmanjšala na 1½ milje v 24 urah.

V juniju smo napravili pot 36 milj, v juliju pa 40 milj. Zdaj smo na 88. stopinji severne širine. Opazovalci so dognali, da je v juliju

povprečna temperatura na severnem tečaju dve desetinki stopinje nad ničlo.

Najvišja temperatura na tečaju je v juliju 1,7 stopinj nad ničlo, najnižja pa 2 stopinji pod ničlo.

Konec julija se je 40 cm debela plast snega popolnoma raztaljala; hribovita površina ledene plasti je bila gola in tvorila so se velika jezera sladke vode. V poslednjih dneh pa se led vedno manj taja. V juliju so raziskovalci petkrat izmerili globino morja. Globina ondote morja je skoraj 4400 m.

V globinah 250 do 600 m so opazili

počasen, topel tok atlantskega izvora.

čigar toplina je nad ničlo. V globini 750 m se temperatura bliža ledišču, dalje pa naglo pada in je v globini 2500 do 3000 m — 84 stotink stopinje pod ničlo. Še globlje, na dnu morja, je temperatura skoraj za 0,2 desetinki višja.

V poslednjih desetih dneh julija je bilo opaziti razvoj rastlinstva v najvišjih morskih plasteh. Posebnost je bila rumenkasto rdeča barva mikro-skopiočno drobnih alg. V juliju so opazili štiri galebe. Dne 4. avgusta pa so videli medvedko z dvema mladičema.

O pilotu Levanevskem, ki je odletel s skupino raziskovalcev na severni tečaj, pa ni doslej nobenih vesti z Aljaske (poročajo 14. avgusta iz Moskve), dasi bi morali že pristati ondi. Poslednja poročila po radiu so povedala, da se je moralo letalo boriti zoper hudo burjo, ki je brila nasproti s hitrostjo 100 km na uro; zato in zaradi silnih enežnih viharjev se je moralo letalo dvigniti 5000 m visoko. Trup letala in nosilne ploskve, vse je bilo pokrito z debelo ledeno skorjo, kar je hitrost poleta jako oviralo.

Prosvetni tabor v Slov. Krajini

22. avgusta bo prosvetni tabor »Kobilje«, v obmejni vasi v lendavskem okraju. Tabor je posebne važnosti v narodnem oziru. Popolnoma slovenska vas Kobilje je vedno bila in je še ogrožena od madžarske manjšine, od katere je krog in krog obdana. Poživiti narodno zavest pri obmejnih Slovencih in utrditi krščansko prepričanje, je namen tabora.

Dopolodne je glavna služba božja ob 10. v skupnim sv. obhajilom. Po večernicah, ki bodo ob 2. p. poldne bo govoril g. Ivan Camplin, tajnik Prosvetne zveze v Mariboru. Nato sledi telovadni nastop in petje slovenskih narodnih pesmi. Vljudno vabljeno!

Tabor Marijinih urtcev na Raki

Na praznik Marijinega vnebovzeta je pohitela mladina iz 5 župnij leškoveške dekanije na sončno Rako. Dopolodne je vreme elabo obetalo. Popoldne pa je bilo tako lepo, da si boljše želeli nismo mogli.

Ob 2. so se otroci zbrali v ondotni mogočni cerkvi. Spregovoril jim je primerno in navdušeno besedo g. dekan iz St. Jerneja. Pri litanijah je mladež pela, da je bilo veselje. Po končani cerkveni služnosti je bil na okusno okrašenem odru zunaj dvorile prosvetni del tabora. Otvoril ga je učenc z Rake in ga korajžno vodil do konca. Vse navzoče župnije so poslane svoje otroško zastopstvo na oder. Studenec se je odrezal s kratkim pozdravom, Bučka s mišno igrice, Raka s ljubkim prizorom »Le za Jezusom hodimo«. Sv. Duh pa na originalen način s »črtnimi bukvarji«, iz katerih je mala deklica brala v šaljivih verzih zapisane vse mogoče otroške nagajivosti in nazadnje je seveda pristavila še nekaj zlatih naukov za vse. Po končanem prav dobro uspelem taboru je bil kratek odmor, nakar so se otroci in odrasli v vselem razpoloženju razšli na svoje domove. Tabora so se udeležili in na njem sodelovali še otroci iz Skočjana. Postavili so se s svojim krasnim praporom. Tabor za spodnji del dekanije je bil že poprej v Novem Lurdu.

Tako je prav! Mladino Mariji v varstvo!

Blagoslovitev

temeljne kamna

za salezijanski mladinski dom v Celju

Pretekla nedelja je bila za Celje pomemben dan. Ob veliki udeležbi občinstva je g. Peter Jurak, opat celjski, blagoslovil temeljni kamen novega salezijanskega zavoda v Gaberju pri Celju.

Slovesnost se je začela ob pol 6. zvečer. Zanimanje za salezijance je bilo v Celju že od nekdaj; zaradi tega se je brez posebne reklame zbralo na stavbišču blizu 2000 ljudi iz mesta in okolice. Na vzvišenem odru so zavzle prostori odlični gostje, med njimi gg. okrajni načelnik dr. Ivan Zobec, mestni župan Alojzij Mihelič in več občinskih svetnikov, inspektor Jugosl. salezijanske province g. Ivan Špan, predstavniki kapucinov in lazaristov, od katerih je treba posebej omeniti ravnatelja iz Ljubljane g. dr. Fr. Volčiča in g. dr. Fr. Blatnika ter g. Ivana Pavla, voditelja sal. sodruštva.

Gosta in udeležence je v imenu pripravljalnega odbora toplo pozdravil salezijanec g. Andrej Farber, ki je obenem prečital epimoneko listino. Nato so se navzoči gostje nanjo podpisali, g. opat Jurak pa jo je v zidaval temeljni kamen in opravil slovesni blagoslovitveni obred. Na koncu je v jedratih besedah govoril o vzgojni misli salezijancev in izrazil veliko veselje, da bo tudi Gaberje dobilo v svojo sredino redovnike in hišo božjo.

Za njim je spregovoril okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec. Njegove tople besede so izzvenele v pomembno misel, da je pravo versko delo obenem tudi eminentno državotvorno. Mestni župan g. Alojzij Mihelič pa je krepko prikazal eliko mladinskega apostola sv. Janeza Boska, kateremu bo posvečen novi zavod. Vsem odličnim gostom in zbranim udeležencem pa se je končno prav toplo zahvalil inspektor Jugosl. sal. province g. Ivan Špan za vse smevanje in za vso pomoč, katero izkazujejo salezijanski akciji v Celju.

Med obredom je dovršeno zapel tri pesmi cerkveni zbor iz opatijske cerkve; godba salez. mlad. doma z Radne pri Sevnici pa je zaigrala več uspešnih točk.

Prireditve je pokazala, kako veliko razumevanje so našli salezijanci v Celju. Zato je tudi upanje, da bo zidava začeto stavbe naglo napredovala. Načrte za novi salezijanski mladinski dom v Gaberju je izdelal g. Konrad Gologranc, ki je prevzel tudi gradnjo te stavbe.

Slovenski turistični kraji v radiu

Kratkovalovna oddajna postaja osrednjega tiskovnega urada v Beogradu bo s podporo g. bana dr. Marka Natlačenca izvedla od 20. do 29. avgusta t. l. veliko propagandno radijsko reportažo iz najvažnejših turističnih mest Slovenije. Ta reportaža je v prvi vrsti namenjena za letovišča in zdravilišča. Poleg predavanj v našem, francoskem, nemškem, in angleškem jeziku o teh krajih bo od 21.45 do 22.30 iz vseh teh krajev tudi glasbena reportaža z zelo pestrimi sporedi.

Popoln spored te reportaže je naslednji:

20. avgusta, Ljubljana: Ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20. predavanje v francoskem ob 20.15 v nemškem, ob 21.30 v angleškem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Ljubljane. Glasbena reportaža iz Ljubljane bo izvajal Akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta g. Fr. Marolta. To glasb. reportažo iz Ljubljane bo prenašala tudi Ljubljanska radijska postaja.

21. avgusta, Bled: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v nemškem, ob 20.15 v angleškem in ob 21.30 v francoskem jeziku. Od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža z Bleda, orkester.

22. avgusta, Bohinjski jezero: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v italijanskem, ob 20.15 v angleškem, ob 21.30 v nemškem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Bohinja (Planinski prizor izvajajo domači igralci).

23. avgusta, Kranjska gora: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v nemškem, ob 20.15 v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Kranjske gore (kranjska občina in vaški koncert).

24. avgusta, Kamnik: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v nemškem, ob 20.15 v italijanskem, ob 21.30 v francoskem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Kamnika (pevski zbor »Lira«).

25. avgusta, Rimske Toplice: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v nemškem, ob 20.15 v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Rimekih Toplic (pevski in koncertni program).

26. avgusta, Dobrna: 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v francoskem, ob 20.15 v

Tri ure je trajal boj v norišnici v Strassbourgu, kjer se je uprlo 77 norcev, ki so uničili vso upravo v zavodu ter skušali norišnico zažgati. Orožništvo in gasilci so pobesnele ljudi šele po trirurnem boju ukrotili.

Najhitrejši jedec. Največja tovarna za konzerve v Ameriki je razpisala nagrado 10.000 dolarjev za tistega, ki bi v najkrajšem času pojedel kosilo iz petih vrst jedil. Priglasilo se je 74 tekmovalcev. Ko pa so videli, kakšna so jedila jih je takoj 50 odstopilo. Prišlo so namreč na vrsto ribe, s katerimi se bi navaden človek zamudil najmanj četrta ure. Potem velik kos pečene govedine, pečene jerebice in za Američane nezogibni sladoled. Zmagal je neki bostonski mešar z 2 min. 36 sekund. Požiral pa je ribe in jerebice s kostmi vred. Kdo bi se potem s takim človekom kosal? Morda bo vsa nagrada šla za zdravljenje želodca.

italijanskem, ob 21.30 v nemškem, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Dobrne (pevski in koncertni program).

27. avgusta, Rogaska Slatina: 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v francoskem, ob 20.15 v nemškem, ob 21.30 v angleškem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Rogaske Slatine (pevski in koncertni program: orkester narodne opere iz Ljubljane).

28. avgusta, Pohorje: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v nemškem, ob 20.15

v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Maribora (septet bratov Živko in koncertni tenorist Avg. Živko).

29. avgusta, Slatina-Radenci: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v italijanskem, ob 20.15 v nemškem, ob 21.30 v francoskem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasb. rep. iz Slatine-Radenci (pevski društvi »Drava« in »Jadran« iz Maribora).

Pripominjamo, da ima kratkovalovna postaja osrednjega tiskovnega urada valovno dolžino 49.2 metrov ali 6.100 kc.

Continental

Vse boljša vožnja

z novimi Continental gumami ob vsakem vremenu, v mestu in na deželi, na izletu in na poslovnem potovanju. - Nove Continental gume imajo širši in močnejši profil, ki ne drsi, čvrsta in odporna tkiva v zaščito pred segrevanjem. - Zato trajajo dalje, vozijo sigurneje in so cenejše.

Zastopnik za Ljubljano:

Gorec d. z o. z., Ljubljana
Turševa cesta 1

Sport

Naš ženski šport na rakovi poti

Medtem ko imamo v našem moškem športu zadovoljive, v nekaterih panogah prav lepe uspehe, moramo na drugi strani z žalostjo konstatirati, da se ženski šport v naših pokrajinah počasi, zato pa sigurno bliža svojemu koncu. Kakor da bi naša dekleta in naše žene ne potrebovale zdravja in razvedrila, tako so se zakleli ali sovražniki, ki nočejo priznati, da so tudi našemu nežnemu spolu potrebne telesne vaje. Večina ugotavljanja, da spada ženska samo v kuhinjo, postajajo v današnji dobi neresna. Vsaj oni, ki vodijo šport, ki vodijo telesno gibanje, nikakor ne trdijo in tudi nočejo trditi, da ni prvi poklic in glavni cilj vsakega dekleta in vsake žene materinstvo in gospodinjstvo, toda nihče si pa menda tudi ne bo upal trditi, da ni našim dekletom in našim ženam prav zaradi tega potrebno zdravje in ona sila, ki jo potrebujejo v sedanjih težkih časih. Mi nočemo športne olimpijske kova, kjer se dekleta res dosti ali skoraj nič ne razločujejo od moških, katerim tekmovalkam je prva in zadnja skrb uspeh, ki ga naj dosežejo na mednarodnih ali olimpijskih tleh, ampak hočemo samo to, da se bodo naša dekleta urila v telesnih vajah zaradi svojega zdravja, zaradi svojega razvedrila in svežosti, katere jim prav pri njihovem poklicnem delu v toliki meri primanjkuje.

Drugod po evetu je v tem pogledu dobro preiskrbano in vse države, katerim je količkar na tem, da dobijo močne in zdrave državljane, skrbijo prav tako za ženske kakor za moške. Nedeljski sprehodi, malo kopanja in cementirja kaka tura v hribo je vse premalo za žensko telo. Primerne telesne vaje in te redno vaditi, to mora biti glavno načelo vsake ženske telesne vzgoje. In koliko izbire imamo na področju! Pustiti moramo ob strani one športnice, ki teknujejo na težkih mednarodnih tekmah in ki zaradi pretiravanja svojemu zdravju že ne škodujejo, prav gotovo ne koristijo, ampak si moramo sami ustvariti potreben sistem, po katerem naj bi potem vadile vse naše žene in dekleta. Tudi tekme so koristne, vendar je treba tu že zopet izbrati, kajti tekmovalstvo v golovih panogah je zelo naporno in ženski konstrukciji neprimerno. Izven vsakega dvoma je, da so najprimernejše moderne gimnastične vaje, v katerih prav lahko teknujejo tudi dekleta. Primerne so tudi nekatere lahkoatletike panoge kakor ekov v višino, v daljavo, metanje žoge, kopja

in diska. Tudi teki na kratke proge 60 in 80 m so primerne za žensko telo, dobi bi bilo vse dalje teke kot tekmovalne panoge izločiti. Isto je v plavalnem športu. Najlažji za ženske so še akoli v vodo, dobi bi bilo plavalno tekmovalstvo na daljše proge odklanjati. V smučarskem športu bi pa tekmovalstvo za ženske sploh odklonili, edino kratke slalom-proge naj bi se dajale na program ženskih tekem. Razne igre z žogo, zlasti odbojka, so najizdatnejše in tudi najprimernejše telesne vaje in zato bi tekmovalstva v odbojki ženskam v prvi vrsti priporočali.

Amerikanske, nemške, japonske in športnice drugih narodov, ki teknujejo na olimpijskih in mednarodnih tekmah, nam ne smejo biti za vzor. S tem seveda ni rečeno, da smo mi proti vsakemu ženskemu tekmovalstvu, ampak je treba na nje izbrati primerne vaje, kakor sem že prej poudarjal. Že pri moških tekmah napravi na gledalce jako mučen vtis, ako se tekmovalci, prišedši na cilj, zgrižajo do skrajnosti izčrpani, kaj šele pri ženskah, ki naj pokažejo svojo svežost in lepoto. Za tekmovalke so pa taki primeri še hujši. In prav te športnice so povzročile, da ima tudi pri nas ženski šport toliko sovražnikov, četudi se stvar še niti dobro ni začela razvijati. Oni izrodki med ženskimi tekmovalkami pa nam nikakor ne smejo dati povoda, da bi mi na celi črti odklanjali telesne vaje, ki naj bi jih gojila naša dekleta in žene. Nasprotno, mi moramo delati na tem, da se povsed propagira telesna vzgoja in to ne samo med moškimi, ampak v isti meri pri ženskah.

Skrajni čas bi že bil, da vidimo pri nas to tudi merodajni činitelj in polagajo na to večjo važnost, kakor dosej. Prav nič ali vsaj zelo malo nam bo pomagalo, če bomo imeli moško mladino zdravo in močno, ženske pa bodo ostale alabe. Ako bo vsa mladina, tako ženska kakor moška, krepka in zdrava, potem šele lahko pričakujemo, da bodo tudi naši polomci zdravi in le na ta način bomo dobili močan rod, ki ga potrebuje naša država. Na vseh nas pa, da delujemo na tem, da se uvedejo pri naših ženskah redne ure za telesno vzgojo in da se po točno določenem in izbranem načrtu izvaja program s primernimi telesnimi vajami. Ako tega takoj ne začnemo, potem naš ženski šport ne bo šel samo rakovo pot, ampak bo kmalu popolnoma izumrl.

I. K—er.

SK Mars : SK Kranj

V nedeljo popoldne se bo odigrala na igrišču »Slovan« prijateljska tekma med novim prvorazrednim klubom Marsom in SK Kranjem, katerega nam obeta nuditi lep nogomet in katere bo za oba kluba zadnja priprava za prvenstveno tekmovalstvo. Ker gojita oba kluba lep nogomet, priporočamo občinstvu, da si ju ogleda in podpre SK Mars v njegovem stremljenju. Pred glavno tekmo pred tekma med SK Slovanom in Mladiko. Cene propagandno nizke.

Tudi v našem plavalnem športu — nered

Splošno je znano, da naš šport ne more preko afra, ki so včasih večjeje, včasih pa manjšega značaja. Tako je bilo nereddkrat po raznih športnih zvezah, sedaj pa stoji tudi plavalna zveza pred težko situacijo, iz katere se ne bo mogla tako lahko iznotati, ako takoj ne najde druge rešitve. Stvar je tem važnejša, če zlasti zato, ker stojimo tik pred srečanjem s češkoslovaško plavalno reprezentanco. 21. in 22. t. m. se namreč vrše tekme za prvenstvo moštev v Dubrovniku, na podlagi rezultatov teh tekem bi se potem sestavila naša državna reprezentanca, ki nastopi proti Češkoslovaški. In po pisanju nekaterih hrvaških listov je plavalna zveza sedaj v velikih skrbih zaradi sestave naše reprezentance, ker pridejo v poštev samo plavalci, ki nastopijo na tem prvenstvu. Najmočnejši klubi t. j. naša Ilirija, splitski Jadran in sušaška Viktorija pa prijav za tekmovalstvo niso poslali, ker jim finančna sredstva tega ne dopuščajo. Za neuspeh proti Češkoslovaški pa vale krivdo na omenjene tri klube. Plavalna zveza je šla še celo tako daleč, da je ministertvo za telesno vzgojo naprosila, da odreče Iliriji v bodoče vsako podporo.

Tega Ilirija gotovo ni zaslužila, in to tem manj, ker bi prav gotovo poslala svoje plavalce v Dubrovnik, ko bi imela na razpolago denarna sredstva. Poleg tega pa je treba upoštevati veliko delo Ilirije na športnem polju, ki ga je napravila pred vojno in v naši mladi državi. Vsekakor bo treba v bodoče izbrati v razne športne instance ljudi, ki bodo dobro poznali naše športne razmere in ki bodo delali samo za napredek in razmah športa širom Jugoslavije ne glede na pokrajino in klub. Na vsak način je potrebno, da zavzemajo tudi Slovenci odločilna mesta v vseh naših vrhovnih športnih instancah in je bilo pogrešno, da se zastopnik Ilirije ni zavel za listo na zadnjem obnem zboru jugosl. plavalne zveze, na kateri je zavzemal zelo važno mesto Slovenec. V bodoče bo treba zelo paziti na to, kajti drugače se bo še marsikateremu klubu zgodilo tako, kakor sedaj Iliriji.

Obvestilo. V svojo dolžnost si štejem, da javljam delegatom obč. zbora ljubljanske nogometne podzveze, ki so mi poverili zaupanje s tem, da so me izvolili v upr. odbor podzveze, svojo ostavko na to mesto. Ostavko sem bil prisiljen podati na prvi seji te ustanove, zato ker so nekateri gg., ki že več let vedre v tej instituciji, pokazali popolno nerazumevanje za bitne interese malih klubov. — Albin Gorelec.

Dirkače-kolesarje, ki bodo v nedeljo, 29. t. m. nastopili na medklubskih kolesarskih dirkah na dirkališču opozarjamo, da morajo biti v posesti zvezne verifikacije za letošnje leto, drugače jim bo tekmovalstvo onemogočeno. Seveda se to ne nanaša na novince, kakor tudi ne na kolesarje-turiste in pa kolesarke, pri katerih tudi klubska pripadnost ne pride v poštev. Prav tako opozarjamo dirkače, ki mislijo nastopiti v 9. točki že objavljenega programa (t. j. v dirki s fingiranimi defekti), da pri-sejajo s seboj krifne matice za zamenjavo navad-

nih pri zadnjem kolesu (tudi ključ je pri tej oporaciji potreben!) in pa rezervni tubolar.

SK Slavija. Danes, v četrtek, ob 20 v restavraciji »Marinček« v Prečni ulici 11. izredna odhorovala soja. Ker je seja izredne važnosti, in ker je predviden tudi izredni občni zbor, zato vsi gg. odborniki sigurno.

Vsi igralci brez izjeme naj prinesejo svojo opremo nazaj, da se da v popravilo v kolikor je potrebno, ker je začetek prvenstvenega tekmovalstva tu. Vabljeni tudi prijatelji kluba in ostali športni delavci.

Tajnik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 19. avgusta: 12 Odlomki iz slovenskih filmov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. gra: Ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva — 19.50 Saljapin poje (plošče) — 20.10 Zgodovinsko ozadje slov. nar. pesmi (dr. Ivan Grafenauer) — 20.30 Ruske ciganske pesmi poje gdč. Stritar Bogdana, vmes igra na citro g. Vilko Skok — 21.30 Radijski orkester — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

Četrtek, 19. avgusta: Beograd-Zagreb: 20 Simf. koncert — Dunaj: 19.35 Iz starih spevoiger in opert, 20.05 Igra, 21.40 Plošče, 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 19.50 Lahka glasba, 21.30 Narodopisni večer, 22 Ciganska glasba, 23.30 Plošče — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert, 21 Opera — Rim-Bari: 21 Burka, 22.10 Orgla — Praga: 19.50 Orkestralni koncert, 22.20 Plošče — Varšava: 20 Pester koncert, 22 Pianino, 23.30 Vokalni koncert — Berlin-Königsberg-Hamburg: 20.16 Zabavni koncert — Frankfurt: 19 Vajčki in koračnice — Moskva: 19 Operna glasba, 21.10 Sretni konci. — Beromünster-Strasbourg: 19 Mozartova opera »Figaro« avatbae (iz Solnograda) — Bukarešta: 20.25 Simfonični koncert.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kuzič — Ilustriral M. Sedel

Orožniki so bili zadovoljni. Brez vsakega hrupa so ukrotili najnevarnejšega cigana. Z drugimi bomo imeli lahko delo! so si mislili.

Toda delali so račun brez krmarja. V ciganskem vozu je bil nekdo, ki je videl in slišal vse. To je bil mlad, droben ciganeček, ki ni mogel zaspati. Preveč se je bil najedel pečenega mesa, pa ga je v trebuhu nekaj tako hudo šepalo in tiščalo, kakor da je požrl živega vrabca. Nemirno se je

premetaval po borem ležišču. Nenadoma pa je njegovo tenkoslošno uho ujelo sumljiv šum. Vstal je, odgnil plahito pri vozu in radovedno pokukal v noč. Njegove bistre oči so takoj opazile tri črne senke, ki so se kradoma plazile proti ciganu Mišku. Začuden je ciganeček gledal in čakal, kaj se bo zgodilo. V trenutku pa, ko so se orožniki vrgli na Miška in ga zvezali, je ciganeček takoj uganil, kaj to pomeni. Planil je pokoncu in zakričal s tenkim, piskajočim glasom:

»Benga! Benga!«

Te besede so imele čudovit učinek. Ciganski vozovi so na mah oživil. Razmršene glave so se prikazale iz njih. Nekateri cigani in ciganke so bili še tako ometeni od spanja, da sprva sploh niso vedeli, kaj se je zgodilo.

»Benga! Benga! Postreljali nas bodo!« je ciganeček kričal kot obseden.

Prvi je spoznal nevarnost poglavar Muri. Planil je iz svojega voza s puško v roki in zakričal:

»Hej! Hej! Semka! Dajmo jih!«

Nekateri pogumnejši cigani so res prihiteli k njemu, da bi se orožnikom postavili v bran, drugi pa so jo hoteli strahopetno popihati iz tabo-rišča. Nekateri ciganke so pograbile svoje otroke, jih dvignile v naročje in se izgubile z njimi v temo. Njim so hoteli slediti še druge, a že je orožnikov glas zagrmel nad njimi:

»Stojte, drugače bomo streljali!«

Takoj nato je odjeknil v noč rezek strel. Orožnik je hotel ciganom dokazati, da se ne šali in je ustrelil v zrak.

1. Benga = orožniki.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; izenitvenjaki oglasi Din 2—
Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolišna 3 mm visoka petlin vrtica po Din 236. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Razpisana je služba
cerkvenika in organista
na Dobrovi pri Ljubljani.
Pojasnila in prošnje do
15. septembra — skupnemu
uradu na Dobrovi. (b)

Takoj sprejem

slikarskega in pleskar-
skega pomočnika. Obenem
tudi vajenca. — Viktor
Bračko, slikar in pleskar
v št. Ilju v Slov. gor.

Službe iščejo

Pošteno dekle

z meščansko šolo, s per-
fektnim znanjem nemšči-
ne in nemške stenogra-
fije — išče kakršnokoli
zaposlitev, najraje kot
vzgojiteljica. — Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
št. 13031. (a)

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur

predtisk in monograme
hitro izvrši Matek & Mi-
keš, Ljubljana, poleg ho-
tela Strukelj. (t)

TEL. 21-24

MATICA

Vesela burka iz kmetijskega življenja
Ženske vladajo

Heli Pinkenzeller, Oskar Sima, Theo Danegger

TEL. 27-30

SLOGA

Danes poslednjič!
Veliki zgodovinski film iz življenja
mlade angleške kraljice Viktorije

Kraljičina mladost

Jenny Jugo

predstave danes ob 19.15 in 21.15 ur

Prodamo

Novosti

perila, obleke, pumparice
ltd nudi ceneno Presker,
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Belokranjsko vino

belo, dobro, 25 hl, in 100
litrov silivovice prodam.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Vino« 13078. (t)

Koroške brusnice

(PREISELBEER) dnev-
no sveže — razpošilja od
5 kg naprej Zechner Hen-
rik, Libelše, Koroško. (t)

Sveže slive

prave, debele, 50 kg 130
din; hruške, jabolka, na-
mizna, 50 kg 150 din —
franko voznina razpošilja
G. Drechsler, Tuzla.

Čevljarji!

Izšla je iz tiska
III. številka lista

»OBUČARSKA REVIIJA«

ki vsebuje nad
70 MODELOV
za jesen in zimo
Cena 30 din. Naroča se
na poštni čekovni račun
št. 57.791 v Beogradu. —
Iščemo krajevne zastop-
nike: Beograd, Visokog
Stevana 36.

Kupimo

Stare traverze

4 komade, 7.50 do 8 m
dolžine, višina 24, profil
14—15 — kupim. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
značko »Traverze« 13058.

Vsakovrstno

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolova ulica št. 3

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Sloven-
ska banka v Ljubljani,
Krekov trg 10, tel. 37-52.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA

MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40
vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,
kupi
vrednostne papirje, va-
lute in zlatnike po naj-
višji dnevni ceni.

20—25.000 din posojila

iščem na veliko posest
na prvo mesto do 1. leta.
Vzamem tudi knjižice. —
Dobre obresti. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Poštenost« 13095. (d)

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov,
terjatve in vrednostne pa-
pirje

vnovčim

najkulantneje po najvišji
ceni

takoj v gotovini

AL. PLANINSEK, LJUB-
LJANA, Beethovnova uli-
ca 14, telefon 25-10.

Auto-motor

Motorno kolo

250—350 cm, dobro ohr-
anjeno kupim. — Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 13040. (f)

Posedstva

Dve parni žagi

kompletni (ena na Go-
renjskem, ena na Dolenj-
skem), dobro ohranjeni —
naprodaj za primerno ce-
no, deloma tudi za vložne
knjižice nekaterih sloven-
skih denarnih zavodov. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 13021. (p)

Kupei pozor!

V nedeljo, 22. t. m. ob 10
dopolodne bodo naprodaj iz
proste roke manjše in
večje zemljiške (travnj-
ške) parcele blizu glav-
ne ceste. — Zbirališče:
Tržaska c., pri dolgem
mostu. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
s kopalnico oddam blizu
gimnazije na Poljanski
csti. Pojasnila v upravi
»Slovenca« pod št. 13097.

Čitajte in širite

»Slovenca«

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

OD 29. AVGUSTA

DO 2. SEPTEMBRA

60% popusta na nemških že-
leznicah, znatni popusti v
drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpcičkega sejma
Beograd, Knez Mihajlova 33/L.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana,
Tyrševa 33. — Tel. 27-62 in

Jos. Bezjak, Maribor, Gospo-
ska ul. 25. — Tel. 20-97.

»SLOVENE«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.

Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih
obrestuje po 4% do 5% po dogovoru.
Nove vloge so vsak čas v celoti na
razpolago. — Daje tudi kratkoročna
posojila po nizki obrestni meri.

Zapustil nas je naš predobri soprog, oče, brat, svak, bra-
tranec, gospod

Viktor Herksel

po dolgotrajni in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v
45. letu starosti.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, 20. avg. ob pol 5
pop. iz hiše žalosti, Gradišče št. 14, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 18. avgusta 1937.

Globoko žalujejo ostali.

Nemila usoda je po kratki a težki bolezni iztrgala iz
naše srede prebalega soproga, brata, strica in svaka

Jakoba Sinkoviča

posestnika, gostilničarja in mesarja

Pogreb pokojnega bo v četrtek, dne 19. avgusta 1937
dopolodne na tukajšnje pokopališče.
Ohranimo ga v blagem spominu.

Črnomelj, dne 17. avgusta 1937.

Žalujejo:

Angela Sinkovič roj. Malič, soproga, in ostalo sorodstvo.

Po volji Vsemogočnega, ki je gospodar nad življenjem in
smrtjo, je danes prenehalo utripati najzlatejše srce naše ma-
mice in soproge, gospe

Ane Šket

Pogreb bo v petek ob 4 popoldne s Celovške ceste št. 72.
Ljubljana, dne 18. avgusta 1937.

Martin, soprog; Oton, sin.

Prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je danes
dne 17. avg. mirno v Gospodu zaspala naša mama in stara mama

Eva Triller roj. Leš

v 62. letu starosti. — Odšla je v večnost lepo pripravljena, več-
krat prevedena s sv. zakramenti.

Pogreb bo v četrtek, 19. avgusta ob 10 dop. iz hiše žalosti
Zagorice 62, na Bledu.

Priporočamo jo v pobožno molitev in blag spomin.

Ivan Triller, soprog; Helena, Marija, hčere; vnuki in vnukinje.

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

»Dušica, ne morem dopustiti, da bi po vsej
sili izklesali iz tebe svetnico! Hočem govoriti s
tvojim očetom. — Jaz...«

Harro, nikar ne bodi tako nasilen! Kdo mi
stori kaj zlega? Boš vendar privoščil papanu ta
kratki dušni mir, ki ga uživa tu!

Knez sedi negiben v svojem sončnem kotičku.
Te dve duši tu zunaj sta morali nanj docela poza-
biti. Ali sploh nista vedeli za njegovo navzočnost?
Časopis mu je zdrknil na tla...
Njegov ubogi dušni mir!...

XXII. HIŠA THORSTEIN.

Sonce je letos celo rivijeri naklonjeno. Če se
tudi zvečer zbirajo za gorovjem temnosivi oblaki
in čez noč lije izpod neba, naslednje jutro bliskajo
zopet sončni žarki nad skakljajočimi valovi in sve-
tlozelen blesek odseva pod oljnkini drevesi. V vrtu
vile »Riposa« dehte vijolice in stotero zlatih man-
darinc leži po tleh. Kakor v pristnem začaranem
vrtu se nihče zanje ne zmeni, da morajo kar na
tleh segniti.

»Ozirati se moramo tu le na morej in na po-
krajino,« reče nekega dne knez grofu Thorsteinu
na daljšem izprehodu. — Oba gospoda hodita že
skupno na izprehode. — »Prebivalce moramo po-
polnoma prezreti, sicer bi se nam življenje tu
pristudilo.«

Gospoda sedita na skali, katero ščiti mirtov
grm pred žgočim soncem. Oba zreta tja v daljavo
na morskoro površino, na belo morskoro obalo in na
krasno gorstvo, ki se zrcali v vseh stopnjah mo-
drine.

»Modro, bolj modro, najbolj modro,« vzkligne
knez. Temu modremu svetu sem se že nekoliko
privadil. Iz naše drage domovine prinašamo s

seboj predsodek, da svet mora biti zelen! Tu pa
je rumen in moder. Glejte tamle, ta modra dre-
vesa!»

»To so oljke, ki se privijajo k pobočju in se
slučijo. Treba je tudi oljčne gozdove motriti s pra-
vim pogledom. Ta raztrgana debla, te fine, zvite
in križem upognjene veje! Vsako drevo je zase
posebnost. Najlepše je zvečer, ko prodirajo skozi
veje večerni sončni žarki. Ti razgaljajo vse nje-
gove tajne. Drevo je prozorno, ozki listi propu-
ščajo vsak sončni žarek.«

»Kako imenitno je tu gori v tem presonenem
ozračju, v vonju tisočero tujih rastlin! In ta po-
gled na prostrano, lesketajočo se morskoro površino,
katere oddaljeni robovi nam groze, kot bi se ho-
teli vreči na nas — visoko morje! —

Hipoma prešine kneza misel na zasneženi
Brauneck. Brž vpraša Harroa:

»Vaša hiša je baje že dovršena, Harro?»

»Samo v surovem stanju, presvetli. Poštala
je prevelika, mnogo prevelika.«

»To bi ne bila najhujša napaka! Do kdaj bo
približno dovršena?»

Harro se zvonko nasmeje. »Nikdar! Vsa tako
dolgo ne, dokler živim! Moji hiši se delo ne bo
izneverilo. Ko sem imel nekaj denarja, sem začel
graditi. Ne vem, kaj mi je padlo v glavo? Celo
slavnostna dvorana je v hiši! Iz nje se vidi na
Brauneck, Slovostna dvorana — najpotrebnejše za
razvaline grofa! Toda človek ne gradi samo
zase!»

»Prav imate, Harro, tisočkrat prav! Braunecka
tudi niso zgradili v enem dnevu.«

»Imel sem dovolj prostora in tudi zadosti
gradiva, katerega sem lahko uporabil. Krasne sta-
re kapitele! Po tem sem izklesal nove in so starim
v svo čast. Pri tem delu sem se naučil uporabljati
dletu.«

»Harro, tega vendar ne mislite resno! Vi men-
da niste sami doblili kamenja!»

»Seveda sem ga. Vse svoje kapitele sem sam
izdolbel. Nekatere v celoti, pri ostalih pa sem
opravil le še zadnje delo.«

»Toda jaz ne morem doumeti...«

»Plastika mi ni nič manj ljuba nego slikar-
stvo. To umetnost sem moral proučevati v te-
meljih in tako sem si pridobil na najenostavnejši
način umetnostno poznavanje materiala. — Je nekaj
zelo imenitnega, stati pred surovim, neobdelanim
velikanom, v katerem se skriva vse mogoče, —
prodirati vanj dokler ne pokaže svoje duše. In
marišemu se priučimo le na ta način.«

»To je že res!« odgovori knez, katerega pre-
tresa plemenitaški strah ter oprezno povprašuje:
»To delo pa opravljate gotovo v svojem novem
ateljeju?»

»Ne, tega dela ne opravljamo po ateljejih,
marveč v odprtih lopah. Seveda so morali poma-
gati še drugi ljudje. Najel sem si bil tudi zelo
spretnega Italijana. Trajalo je dokaj časa, da sem
ga došel. Zdaj bi si pa že lahko s tem služil svoj
kruh.«

Knez je nagubančl čelo in vidi se mu, kot bi
požiral zelo bridko zdravilo. Kdorkoli je prihajal,
je mogel videti grofa na dvorišču, kako dolbe ob
svojih stebrih. Naposled pa nadaljuje: »Ali bi ne
bilo najbolje, da bi se odločili za eno — za svoje
slikarstvo, ki vam je naklonilo že dokaj uspehov?»

»Na to sem že tudi sam mislil, posebno, če mi
je odpadlo dletu ali pa je kaj počilo. Pri tem delu
lahko človeku mnogo nagaja. Presvetli si morete
kedar ogledati kapitele ob mojem okroglem oboku.
Predno so okna zabili s deskami, sem bil čisto
sam gori! — Kako krasen je vendar tak del naše
domovine! Zelen gozd, sinje nebo, plavajoči oblaki,
travniki s svetlikajočimi se potoki in okviru sivga
kamenja! Lepota takšne slike se podvoji, zelenina
bolj ogreje in sinje nebo nudi večjo radost.

In dvorano bočem slikati. Freskel — To bo
veselje in barvati! — Stari Thorsteinci bodo prišli
na obisk... Mnogo slik mojih pradedov je sicer

zgorelo. Toda, kaj zato! — Moj oče in njegovi
bratje, to je že prav čedno število. In tudi jaz ne
bom manjkal!»

Ta razgovor je knezu že bolj všeč. Kar udari
s palčico po svojih rumenih usnjatih gamaših ter
reče:

»Imenitna ta morskoro sapica! Mnogo prijetneje
jo občutimo tu gori nego na obali. Ko bi imeli
Rožamarijo tu gori, bi se brže okrevala. Pa po-
vejte mi Harro, ali še vedno stanujete v razva-
linah?»

»Moral sem jih podreti, ni mi preostajalo dru-
gega. Stanujem v svojem ateljeju, ki je že dovr-
šen in mi popolnoma zadostuje. Pozneje še pride
na vrsto hodnik, ki ga bo vezal z ostalo hišo. Na
ta način bo urejeno tudi dvorišče. Po toplih zido-
vih pa bočem gojiti razne čarobne cvetlice. Po
hodniku pa, katerega nameravam pozimi greti, bom
razstavil zelene rastline. Naj bi postal majhen
zimski vrst!»

»To je izvrstna misel,« hvali knez, ki se za vse
izredno zanima. »In oprema?»

»Spodaj bodo spalne sobe, zgoraj pa stano-
vanske izbe. Gori, nad slavnostno dvorano, bo
kuhinja. Tako dandanes urejajo prostore. Nikjer
ne bodo nadlegovale kuhinjske vonjave. Dvigalo
za jedi, centralna kurjava itd.«

»Harro, mi drugi se bomo morali že poskriti s
svojimi starimi barkami!»

»Jaz pa še imam vedno domotožje po svoji
stari barki in dal bi za njo vse slavnostne dvo-
rane, vsa dvigala in sprejemnice!»

»Sprejemnica? Ali bo kaj takšnega tudi pri
vas? Harro, mar nameravate sprejemati veličan-
stva?« — Knez je postal na mah izredno raz-
polozen.

Čemu ne, če bi slučajno naneslo, da bi blago-
volilo priti tod mimo! Sem namreč mnenja, da to,
kar zagleda oko najprvo v kakšni hiši, napravi
najgloblji vtis. Sicer je pa še vse vprašanje bo-
dočnosti!